

Draugai, skaitykit ir platinkit "Kovą"!
 Politikos, Ekonomijos ir Literatūros Sanvaitinis Laikraštis
LEITUVIU SOCIJALISTU SANJUNGOS ORGANAS

Prekiuoja: metui \$2, pusmečiui \$1. Adresas: 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 31. Philadelphia, Pa. 30 d. Liepos, [July] 1909 m. **Met. V.**

Šeimyna ir Socijalizmas.

Neišvengtinai įvykstantis socijalizmas yra sunkiai kaltinamas ypač šiame dalyke: ateinančiame socijalizmo surėdyme neva įvyksianti šeimyniško gyvenimo suirutė, o tas pasakymas reiškia «laisvąją meilę». Tuli socijalistiškojo judėjimo priešai taip sako, ir sulgy jų nuomonei, tatau yra vienas iš svarbiausių dalykų socijalizme. Teipgi yra panašūs privedimai, jog socijalizmas esąs be religijos etc.

Tie socijalizmo priešai ir kapitalizmo sistemos apginėjai mėgina kiekvieną socijalistiško judėjimo bėgį advermiskai parodyti svetui ir tuomi trukdyti tą judėjimą—judėjimą kiekvieno sveikai mąstančio darbininko. Jie tai aiškiai mato ir supranta, jog socijalistiškas judėjimas yra vienatinis ir baisus judėjimas, nuo kurio dabartinė nelemta kapitalistiškoji tvarka kaip medžio lapelis dreba.

Ne, socijalizmas nenori suardyti šeimyniško gyvenimo, nei nėra jo vienatinis tikslas—įvykdyti «laisvąją meilę». Socijalizmo pamatai yra šie: turi but paimta iš privatiško vartojimo visa mašinerija arba išdirbystės produkcijos įrankiai ir pavesta visuomenei, idant ji (visuomenė) būtų valdytoju ir savininku tų įrankių, savo gi naudai, t.y. visų žmonių, o ne atskirų ypatų naudai. Tam įvykus taps panaikinta dabartinė anarchiška lenktyniavimo sistema (tvarka), tuomet tik įsikunys viena kooperatyviška draugija.

Socijalizmo pamatams esant tokioj draugijoje, noroms-

nenoroms turės įvykti ir teisių lygybė kaip vyrams taip ir moterims. Šiandien mes matome, jog moters (žinoma, ne visos, bet ir tai labai, labai mažas nušimtis kurios nedirba ir tai tik iš turtingųjų luomos) turi pačios save užsilaikyti, užsidirbti savo pragyvenimui; tankiai moteris sykiu su vyru keiliauja į tą pačią dirbtuvę. Tai kodėlgi ji (moteris) negali turėt lygių teisių sau pačiai apsigynti savo amate ar profesijoje—tokių teisių, kokias turi vyrai?

Kapitalizmo apginėjai nemato kad ne socijalizmas,—kurio niekuomet nebuvo ir dar nėra—ardo arba ardys šeimynišką gyvenimą, o dabartinis surėdymas, kapitalizmas jį ardo, nelemti jo vaisiai kasdien matomi. Jo įsteigta naminės lušnos kudikių priespaudai t.y. dirbtuvės, kuomet kudikiai turėtų savo jaunas dieneles praleist lavinimui proto mokyklose, tarpe žaliuojančių, žydinčių ir kvepiančių į krumus susivijusių žiedų ir gėlių, tuomet jie priversti eit su suaugusiais į surukusias manufakturas (dirbtuves), eikvot savo jaunas nesužadėjusias jiegas, protą, visą gyvenimą, ir tai vien tiktai dėl to, kad kudukystės dieneose nenusimarintų badu. Žiaurus kapitalistiškas išdirbystės budas priverčia motinas atsiskirti nuo kudikių: jie dirba vienoj dirbtuvėj, motina—kitoj. Teip per ištisas dienas. Paziurėkime į tas dirbtuves, aplankydami didžiuosius Jung. Valstybių miestus, pavyzdžiui—kaip Chicago, ir aplankykite gyvenimus, kur neva gyvena žmo-

nės, o pamatysime, jog ir genijališkas, gambiausias raštininkas, ten atsilankęs, neįstengs aprašyti to viso. Męs tąsyk noroms nenoroms turėsime tikėti, kad didesnė pusė šeimynų yra visiškai suardyta. Žiūrėdami į didesnį šeimynų gyvenimą, tuo patirsime, jog metai į metus gyvena susikimšę viename ar dviejuose kambariuose to paties «tenemento», kur tėvas, motina, dukters, sunų turi ilsėtis drauge vienam ir tam pačiam kambaryj. Čia nors nematom..., bet veržte veržiasi klausimas: ar gali morališkumas arba dorumas būti užlaikytas tokia padėjime? Ar gali šeimyna mylėtis ir kad švenčiausias jausmas būtų užlaikytas nepaliečiamybėj, panašiose aplinkybėse! Ar sutrunėjusio kapitalizmo ramščiai to nemato, kas ardo šeimynišką gyvenimą! Ar didesnis ardyumas gali būti už šiandieninį? Ne, ne socializmas, o tik kapitalizmas ardo šeimynišką gyvenimą! Nedoriems jo vaisiams ir jo išauklėto animalizmo (gyvuliškumo) drąsai skubina padaryti amžiną atilį prisiartinančioji sociališkoji revoliucija... Skurdas, vargas, persekiojimai nenoroms privers pavargėlių miniai prie sukilimo, nepaisant jokių teisių, nė įstatimdavystės lopymų. Žmonijos vargingas padėjimas tą viską perkeis. Žmonės butinai turės visą tą blogumą išardyti iš pat pamatų.

Išžiūrėjęs da pamatysi ant kitos kapitalizmo storos, bet išpurtusios rankos supuvusius griuvėsius ir degeneraciją (išsigimimą, dorišką nupuolimą) dėl «pertekliaus»—teip tas mat turi būti jiems užlaikyta jų paleistuvingiems troškims...

Kapitalizmas yra kriminalizmo sistema, nešanti degeneraciją visų visuomenės klesų, kaip auštosios teip ir žemosios Ir kol jis nebus prašalintas nuo šios žemės veido, tolei progresas (pažanga) vos tejudės ir žmonija vis vargą kentės.

Tik socializmas suteiks politikišką ir ekonomišką lygybę teip gerą moterei kaip ir vyrui. Tokiai lygybei esant moteris bus laisva ir medegiški reikalai jos nevers tuoktis su nepatinkamu vyru; ji bus liuosa ekonomiškai ir tuoksis laisvai su vyru, o ne su jo turto... Ji galės tuoktis su tokiu vyru, kurį ji matys busiant geru patim ir tėvu; tuomet ji mylės jį, nes jis negalės būti jos viešpačiu. Šiandien visi vyrai (su mažu išskyrimu) jaučiasi esą savo moterų valdonais, kad jie uždribą jomsduoną...

Kada ekonomišką padėjimą bus visuomenės užtikrintas, tuomet tik šeimyna galės vadintis tikra šeimyna, kurioj negalės būti nė veidmainiavimai, nė nesutikimai bei peštynės, kokios šiandien visur matyti.

Reikia, vienok, prisipažinti už teisybę, kad tada, kaip naujosios gadynės gyvenime, bus tulos tuokimosi (šliubo) permainos, persimainys jo forma pagal tos gadynės draugijos surėdymo formą. Permainos visokios eis nuolatos, nes kaip gamtoj teip ir draugijoj gyvenimas niekad nesustoja ant vietos. Bet pranašauti kokios permainos bus padaryta, visai būtų bereikalinga. Bet, be abejo, permainos ves prie gerovės, prie tobulybės.

Paziūrėkime į skaitlines (statistiką), o pamatysime, jog Amerikoj suviš 100,000 porų persiskyrimų kasmets atsikartoja ir prostitucija kiekvienam mieste ir miestelyj platinas. Tų

visų ydų priežastys turi but kokios nors pačioje draugijoj. Dabartinio lytiško moterų pavergimo priežastimi yra stačiai kriminališkoji šiandieninio kapitalizmo sistema. Vienatinė moterų priedermė yra tai—kotvirčiausiai kovot ir gelbėtis iš po kapitalizmo juodųjų sparnų.

«Laisvoji meilė» teipgi turi daug ir kitų reiškimų, vien tik iškraipytų. Socialistai remia monogamišką susituokimo sistemą, t. y. vienas vyras gali turēt tik vieną pačią. Šiandien kur tik pasisuksi, visur išgirsi, pamatysi, persitikrįsi, jog meilė yra ne liuosnoringa meilė, ne liuosa, o surišta ekonomiškomis sąlygomis.

Abelna visuomeniška negerovė daro betvarkę ir šeimynos gyvenime, ardo jį. Nors kapitalizmo apginėjai gina nuo socializmo dabartinį surėdymą, sykiu ginā ir dabartinę šeimyną, bet ji vis-tiek įra kas sykis labiau, žiurint pagal tai, kaip kapitalizmas labiau plėtojasi. Tačiau ta betvarkė bus išrišta, jos nieks neišgelbės, nes, anot Maironio, «nieks nebužtvenks upės bėgimo, nors ji sau bėgtų pamaži». Tuomi rišėju yra socializmas.

Z. Jank.

MUSU KALENDORIUS.

(Pirmoji skaitlinė yra senojo skaitiaus, antroji — naujojo.)

Rugpiučio Mėnuo.

19-1 (rugp. n.s.) 1834 m. Išnaikinta vergija Anglijos naujokynėse.

20-2—1546 m. Sudegintas ant laužo atskalusas Etienne Dolet Paryžiuje.— 1589 m. Dominikonas Klement Ruduria Indriką III, Prancuzijos karalių.

21-3—1863 m. Atstatyti Lietuvoj katalikai mokintojai, o įvesti maskoliai.— 1900 m. Areštai Liepojuje tarp lietuvių: sumiti artistai, padaryta daug kratų.

22-4—1886 m. Pasibaigė Chemnitzo byla prieš socialistus (Vokietijoj).

23-5—1895 m. Mirė Fr. Engels, garsus mokslinčius, socialdemokratas.— 1908 m. Mirė George A. Pettibone, Amerikos valdžios persekiotas už darbininkų reikalus.

24-6—1863 m. Paskirtas į Kauno gub. gubernatorium Muravjovas, Koriko sunus, kuris susilygino su tėvu.

25-7—1259 m. Mindaugis, DLK., atiduoda Žemaičius kryžioikams.— 1900 m. Mirė V. Liebknecht.

AR SOCIJALISTAI IŠKOVOS MOTERIMS LYGIAS TEISES?

Visuomenėje turi užviešpatauti lygios teisės visiems žmonėms; nes kiekviena teisė esanti privilegija vieniems, skriaudžia kitus. Tai yra neteisybė, kurią žmonija ateityj išmes už savo gyvenimo rybų. Tokios teisės, kurios vienai klesai pavelti skriausti kita, pavelti vienai lyčiai buti valdonu kitos lyties, tokios teisės tebėra ir bus, kol kapitalizmas gyvuos; jam pranykus, pranyks ir tokios nelėmtos teisės—turės užleisti vietą lygioms teisėms visų žmonių. Dėlto socialistų partija prie visokių reikalavimų statė: be skirtumo lyties, pavos, tikėjimo, tautos, žodžiu vienodų teisių visiems žmonijai.

Visos dabartinės teisės pripažįsta klesines privilegijas; neveltui pastarųjų tvėriku yra valdininkų klesa. Kur-ne kur žmonės įsteigė absoliutišką teisių lygybę, visgi toli netobulą; jei ir įvyko ko-

kis pagerinimas, tai tik vyrams; moteriškoji lytis vis liekas nustumiama į užpakalį.

Teisdavystės visų šalių neduoda niekur moteriai lygių teisių. Nors moterų reikalai vienodi su vyrų, išlaidos nemažesnės už vyrų, visose sakose gyvenimo moterims prisiėina pernešti daugiau visokio blogo, dėlto moters pasilieka kūno ir dvasios vergėmis. Moteris ištekėjusi netenka teisių nė pati save valdyti, ne savo triuso. Uždarbiaujančios moters patenka baisiausiaim išnaudojimui, baisėniam negu vyrai; valstybiniame gyvenime jos reikalai tie patis, kaip ir vyrų, o vienok moters atstumtos nuo politiskų teisių. Ne stebėtina ant galo, jei iš moterų eilių nupuola kai-kurios iki prostitutcijai, o vyrai tik iš dalies (Kodėl nepilninteliai? Red.) prisideda palaikyme tos nedorybės.

Iš to padėjimo pilnų moteries išsiliosavimą neša socializmas, per kovą darbininkų ir darbininkių, socializmas—tai nepermdaujamas šio surėdimo priešas ir jis vienas tik gali prašalinti visą blogą. Sulyginimui moteries teisių socialistai visų šalių reikalauja visuotino (abiem lytim) balsavimo valstybės reikaluose, reikalauja prašalint visų įstatymų varžančių moteries liuosybę.

(Pabaiga bus)

Rusija Amerikoj, Amerika Rusijoj.

Teip esu pasakęs sykj, sulyginant («Kovoje») Amerikos Jungtinių Valstybių politiką ir Rusijos politiką. Žemiau talpinami straipsneliai, parodanti tų dviejų šalių paskutinius atsitikimus (kur-tai ne visus), kogeriausia patvirtina tą pasakymą. Svarbiausia šios dienos laisvės įrankį, spaudą arba laikraštiją su lygiu narsumu persekioja Rusijoj ir Amerikoj, tik su tuo skirtumu, kad Rusijos persekiotojai gali veikti plačiau, remdamiesi ant dievo palikimo, ant tradicijų, kuomet Amerikos buržuazijos valdžia neturi tų tradicijų spaudos laisvei persekioti, o vienok persekioja.

R e d .

Bausmės Rusijoj.

Vaišuvos general gubernatorius Skalonas uždėjo bausmę ant laikraščio «Kuryer Warszawski», bausmę 300 rublių už patalpinimą eilių «švento Jovišo bažnyčioje» ir straipsnio «Vae victis».

Lenkų poetas Kazys Laskovskis («El») už eiles, patalpintas 4-me ru raštų tome, pašvėstas rašėjui Glovackiui, nubaustas 200 rublių pabaudos.

Patraukta į teismą redaktorius savaitinio laikraščio «Zorza Wilenska», už patalpinimą «Mušis ties Raclavica».

Tokio pat likimo susilaukė ir redaktorius satyriško laikraščio «Wilnianka» už patalpinimą kai-kurių karikatūrų.

K. J. Valys.

Teisybė Amerikos Teismuose.

Milijonieriaus pati ponja Kaufmann iš Sioux Falls, S.D., už nukankinimą 16 metų merginos, savo tarnaitės, likos teismo nubausta dviem mėnesiais kalėjimo, arba piniginės bausmės užmokėti 100 dol. Tai p. Kaufmann užsimokėjo bausmę ir liko teisi žmogžudė. Teisi už tat, kad ji yra milijonieriaus moteris.

Toj pačioj valstybėj išleidėjas darbininkų laikraščio «Lantern», Freeman Knowles, už nupeikimą tokio biaueraus, nežmoniško pasielgimo p. Kaufmannienės su biedna tarnaitė

ir už apgailėstavią biednos merginos per laikraštį, likosi teismo nuteistas užmokėti bausmę 500 dolerių.

Panašų nuosprendį teismas metė ir ant Fred D. Warren'o, Appeal to Reason redaktorius. Dveji metai atgal jis užtartadamas už Colorados kalnakasių viršininkus, Moyerį, Haywood'ą ir Pettibone, išrodė to teismo neteisības ir sulygino tą bylą su buvusiu Kentucky gubernatorium, kurs už užmušėjystę slapstėsi Warrenas prizadėjo \$1.000, jei kas pagaus tą buv. gubernatorių. Teismas dabar Warren'ą nubaudė 6 mėnesiais kalėjimo ir pinigais užmokėti \$1.500. Byla paduota į aukštesnįjį teismą. Tas pats grėsia ir kitų socialistų laikraščiams, kurie tik atidengia kapitalistų biurius darbus ir stengiasi atidaryti darbininkų klesai akis, idant darbininkai galėtų pažinti savo skriaudikus ir išnaudotojus.

Taigi, brangūs draugai-darbininkai lietuviai, stengkimės kiek galėdami lavintis savo protą, atsikrapštykim savo užmiegotas akis, idant galėtume permatyti iš kur mūsų skriaudos ir prispaudimai pereina; jau pakanka mums kęsti vargus ir laukti dievo susimylėjimo ir tikėti, kad tie visi mūsų prispaudimai yra dievo duoti. Pažinę, kame yra teisybė ir iš kur mūsų prispaudimai pareina, stokime į draugę su viso pasaulio susipratusiais darbininkais ir kovokim visi išvien patol, pakol neiškovosim lygių teisių visur ir visiems. Tik tada galėsim tikėtis rasti teisybę teismuose ir visame.

J. Matulaitis.

KONGRESMONO AIMANAVIMAS.

«Jungtinėse Valstybėse yra 20 milijonų žmonių, kurie neturi prisirišimo prie jokios tikėjimiskos įstaigos. Tiktai 3 nuėšimčiai visų Didžiojo New Yorko*) gyventojų—vyrų turi ryšius su bažnyčioms. Dėlko vyrai meta šventą bažnyčią? Ar tai dėlto, kad bažnyčios yra turtingiems, o koplyčios vargdieniams? Ar tai dėlto, kad socializmas platyn eina diena iš dienos, metai iš metų? Ar priežasčia yra mokinimas, kokį žmonės gauna, kad jie apleidžia bažnyčią? Aš nežinau priežasties, bet tas apsiereikimas mums aiškus ir mės turėtume atrasti jo priežastį».

Šitas eimanavimas yra Wisconsin valstybės atstovo Esch'o, kuris liepos 11 d. Washingtonė sakė prakalbą, padedant «kampinį akmenį» naujai statomai kongregacijonalių bažnyčiai, vardu «Ingram Memorial Church».

Prezidentas Taftas, priešingai, kalbėjo visai suraminančiai, nurodydamas dabartines tendencijas (palinkimus) padaryti bažnyčias ir tykybą tokiais įnagiais, kurie labiau patrauktų žmones.

Moteris ir Politika.

Minnesotos gubernatorius Johnson, senėniai Jacksone, Mich., sakydamas prakalbą, teip pasakė apie moterų teises: «Aš tikiuosi sulaukt to laiko, kada moters drauge su savo vyrais dirbs politiko reikaluose. Kur yra moters, ten atmosfera geresnė ir politika būtų geresnė per jų įtekme».

Kai-kurie demokratai sako, kad gub. Johnson busias kitą kartą kandidatu į prezidentus nuo Demokratų Partijos.

*) Telp vadinaai New Yorkas su Brooklynu ir visais priemėsliais.

TARPTAUTIŠKOJI KALBA — ESPERANTO.

Šita kalba išrasta,—jei teip galima sakyti—apie dvidešimt metų atgal. Ją išrado, geriausiai sutvėrė d-ras Zamenhof, gyvenęs Varšavoje. Joje yra beveik visų Europos kalbų žodžių šaknys, tik su savotiškais galūnėmis, su savotiška gramatika, linksniais, nepanašiais į jokią kitą kalbą. Joje yra nemažai slavų žodžių, keletas lietuviškų, o daugiausia paimta iš romėniškųjų kalbų—italų, prancūzų, ispanų, ir k. Esperanto tvėrėjas tai darė dėlto, kad nė viena civilizotųjų tautų nebūtų toje kalboje užmiršta, per tai gal ji ir gali pasivadinti tarptautiška, gal dėlto ji ir turi pasisekimą...

Esperanto ištikrųjų turi pasitekimą. Kiek tų tarptautiškų kalbų buvo išrasta, visos išnyko labai greitai, o Esperanto platinasi labai sparčiai ne tik Europoj ir Amerikoj, bet ir kitose žemės kamuolio dalyse. Ypač paskutiniiais metais ta kalba pradėjo labiau pagarsėti, net kai-kurių valstybių valdiškos įstaigos ją priėmė. Pereitais metais rugpiučio mėnesyje Dresdeno mieste, Vokietijoj buvo 4-as tarptautiškasis esperantistų susivaižavimas, į kurį Amerikos Jungt. Valstybių valdžia nusiuntė savo pasiuntinį, tai gi Amerika tą kalbą oficiališkai pripažino. Belgijos valdžia pirmutinę ją pripažino, siūsdama savo pasiuntinį į trečiąjį esperantistų susivaižavimą (Cambridge, Anglijoj). Vienas Chicagos universitetas—«University of Illinois» po tam susivaižavimui pernai įvedė Esperanto savo studentams, kurie nori tos kalbos mokytis. Bostone (Mass.) technologijos institutas, rodos, nuo šių naujų metų, įvedė savo mokiniams Esperanto lekcijas, tą patį padarė Worcesterio Clark College (kolegija). Rooseveltas, baigiant prezidentystę, išsireiškė, kad būtų, esą, gerai įvestus esperanto į visas mokyklas.

Londonė jezuitai įkurė esperantišką bažnyčią, kur pamaldos atsibuna esperantiškai, o Peterburge, anot valdiškojo laikraščio «Novoje Vremia», policija ėmė naudotis esperantiška kalba tarptautiškuose policijos reikaluose. Tą patį pirmiausia padarė Prancūzijos policijos valdyba. Mokėdama esperantiškai, tarptautiškąją policija bus kur kas gagesnė gaudyme visokių pabėgėlių—prasikaltėlių, kaip kriminališkųjų, teip ir politiškųjų.

Kauno kunigų laikraštyje «Draugijoj» nuolatos garsinamas katalikiškas laikraštis «Espero Katolika». Sako, «Draugijos» redaktorius kun. Dambrauskas esąs didis esperanto mėgėjas, o kaip «Tėvynė» neseniai pranešė, tai jis viename katalikų esperantistų laikraštyje išgirtas ir pergirtas...

Amerikoj yra keletas esperantistų draugijų ir laikraščių. Pirmasis amerikiečių esperantistų susivaižavimas buvo liepos 20—25 d. 1908 m. Chautauqua mieste, N.Y.

Socijalistai įvairiose šalyse remia, o kai-kurie labai remia Esperanto, agituoja už jį. Pirmutinis Amerikos socijalistų esperantiškas laikraštis, vardu «Amerika Esperantisto» leidžiamas Chicagoj. Šįmet Socijalistų Partijos veikiamasis komitetas balsavo įnešimą, kad tarptautiškasis partijos sekretorius būtų instruktintas pakenkti Tarptautiškąjį Socijalistų Biurą, kad priimtų Esperanto kaip oficiališką kalbą tarp-

tautiškamjam socijalistų susivaižavimui 1910 metų. Įnešimas nupuolė.

Esperanto per teip trumpą savo gyvavimo laiką (20 metų) įgijo daugybę šalininkų, priklausančių prie visų tautų, visų klesų, luomų, amžiaus ir profesijos. Ant viso žemės kamuolio yra išsimėtę 1000 draugijų, ką platina Esperanto. Jo literatūra,—versta ir originališka—jau gana plati ir vis eina platin. Tarp vertimų yra toki visasvietinės literatūros veikalai, kaip «Hamletas», «Julijus Cezaris», «Makbetas», Shakespeare'o, «Kainas» Byrono ir kiti veikalai Byrono, Shakespeare'o, Schuellerio, Goethes, Gogolio (ruso), Puškino ir k. Leidžiama su višum 60 laikraščių—vienai užsiima platinimu tos kalbos, kiti yra speciališka kokia nors mokslo ar dailės šakai pašvęsti.

Tarp draugijų yra svarbiausios šios: «Tarptautiškąją Mokslinčių Draugija», «Tarptautiškąją Santaikos Draugija», paskui eina draugijos juristų (teisežinių), mokytojų, studentų, stenografų, fotografų, socijalistų, laisvamanių, jureivių, anti-alkoholikų, moterų globos, muzikantų, neregijų (kuriems yra knygos su apčiuopiamoms raidėmis), tikiškos draugijos ir t. t. ir t. t.

* * *

Bet... Visur yra «bet». Esperanto turi nemažai ir priešų. Vieni iš jų pradeda vis labiau skelbti, kad ta kalba jau išsigemanti. Atsiranda naujos kalbos, jos randa daugiau ar mažiau pasekėjų. Philadelphiajos laikraštis «Inquirer» satyriškai pažymi štai ką: Kaip Volapiukas (pirmesnė tarptautiška kalba, nykstanti) ir Esperanto įėjo į madą, tai kalbų manufaktūra teip greitai pradėjo eiti, kad dabar turime jų į 150, visos patentuotos ir gatavos pardavimui. Ir tuo pačiu laiku žmogus, žinantis, kaip reikia kalbėti ir taisykliškai rašyti viena savo kalba, yra visai nepaprastas...

Ir Amerikos socijalistų partijos komitetas, kaip aukščiau minėjau atmetė įnešimą apie Esperanto matomai daugiau dėlto, kad jis, esą, išsigemąs. Bent to įnešimo priešingieji aiškintojai tat nurodė, kaip svarbiausią atsiremimą. «Tegu būtų tas įnešimas buvęs metai atgal, jis būtų galėjęs rast pripažinimą; bet jis eina tada, kada Esperanto neteko visasvietinio įsitikėjimo (universally discredited), kada jis eina matomai tuo pačiu keliu, kaip visos dirbtinės tarptautiškosios kalbos pradėdant nuo Prudhono laikų. Teip rašė savaitiniame S. P. biuletene (sausio 5 d. '09) drg. John Spargo. Jis sako: jūs niekad negalėsit padaryt kalbos, kaip negalit padaryt tautos. Jis nurodo, kad tarptautiška kalba gali but tik kalba tos tautos, kuri ekonomiškai labiausiai išsiplėtojus. Tokia kalba, anot jo, yra angliškoji.

Nors čia skamba lyg tautiško jausmo gaida, bet tame teisybė, kad angliška kalba yra kone tarptautiška, bet tokia yra ir vokiška, ir prancūziška, ši daigi labiau vartojama visuomeniškai tarptautiškuose susinešimuose, kuomet anglių kalba turi tą svarbą beveik tik komercijoj, prekyboj.

Jei tik Esperanto priešų nuomonę skaitytume, tai į tą tarptautiškąją kalbą nevertėtų nė atydos atkreipti, nė rašyti apie ją. Jeigu apie ją rašau, tai tik dėlto, kad, man rodos,

POLITIS

tyko permai
pirminkas) Buelo
jau užėmė, čieso
habovs buvo kanc
naušitkėjimo, t
jūman atsitikimas
Literalai mi
jūno įvedimo minist
priešais bu
benuk. Kunigaik
parlamentą—
pajų vietoj; mat b
tikant daugiau a
permainos ir vis
vėsus vidaus minist
padarytas vaizbos n
Prusų švietim

Liepos 23 d. Lond
Malar Lal Dinagri
Chamon Wylie ir, l
uova užpūles už s
pirminkas Dinagri s
(Mat Anglija va
ligirdes nuospr
jūnas, mano lorde
teverlą gyvastį
tėtėsis. Jūs t
—stiniokit—
pasakyt?'.
teroras Ang
visos elišs
Anglijos drivalvio et
pajūlius Ameriko

verta ir naudinga apie tai žinoti kiekvienam apsišvietusiam ar norinčiam apsišviesti. Esperantistai tos kalbos užpuoliams atsako, kad ji negalinti išsiginti, nes yra tarptautiškas filologų (kalbos aiškintojų) ir lingvistų arba kalbų žinovų susivienijimas, kuris prižiūri, kad Esperanto nebutų iškreiptas pagal kokios nors kalbos būdą, kad nepavirstų jis į daugelį žargonų (sudarkytų kalbų) įvairiose šalyse. O šiaip ją peikti rodos nēr už ką. Išmokti ji visai nesunku, ypač tiems, kurie kiek nors pažįsta lotyniškųjų tautų (prancuzų, italų il k.) kalbas. Minėtas Illinois nuiversitetas įvedė Esperanto ypač šiuo faktu pasiremiant: Japonijos diplomatas Kroit, kuris lankėsi Chicagoj, per dešimtį metų mokinosi angliškos kalbos ir niekaip negalėjo išmokti, kad bent hotelio tarnai suprastų, o tuo tarpu esperantiškai išmoko trumpu laiku teip, kad su visais esperantistais galėjęs gerai susikalbėti. Jis tik tą tarptautišką kalbą ir vartojo, važinėdamas po Ameriką.

Visoki dideli judėjimai laikui bėgant pasibaigia, gal ir esperantistų judėjimas ateityj pasibaigs, bet tarptautiškos kalbos idėja nepasibaigs, ji tik pradeda plėtotis. Kokia kalba bus teip laiminga tapti tikrai tarptautiška—nežinia. Žinia tik, kad tokia, kuri bus praktiškiausia, lengviausia išmokt...

J. Baltrušaitis.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Vokletija. Įvyko permainos ministerijos sudėjime. Kanceleris (min. pirmininkas) Buelow liepos 14 d. atsisakė nuo vietos ir tą pačią dieną ją užėmė, čiesoriui pavadinus, dr. von Betham-Holweg. Buelowas buvo kancleriu per 9 metus. Jis atsisakė dėl parlamento neužsitikėjimo, t. y. kad dauguma neparėmė jo valdžios. Tai pirmas atsitikimas Vokietijoje, kad dėl parlamento atsisakė kanclerius. Liberalai mano, kad tas atsitikimas esąs geras žingsnis prie įvedimo ministerių atsakomybės prieš parlamentą. Buelowo puolimo priezaščia buvę konservatoriai «centriniai» (klerikalai) ir 16 lenkų. Kunigaikštis Buelow neišdrįso išvaikyt (su kaizerių pagelba) parlamentą—ką turėjo padaryt, jeigu but norėjęs likt toj pačioj vietoj; mat bijojo, kad per antrus rinkimus socialistai gali išrinkt daugiau atstovų, negu dabar jų yra... Vien kart įvyko permainos ir visoj ministerijoje: kanclerio pagelbinku ir Prusų vidaus ministriu liko Delbrueck; išdo sekretorium Sythe tapo padarytas vaizbos ministriu, o jo pirmesnę vietą užėmė Wermuthas. Prusų švietimo ministriu liko Trott zu Solz.

Anglija. Liepos 23 d. Londono teismas pasmerkė myriop indą studentą, Madar Lal Dinagri, kurs liepos 1 d. nušovė anglą lordą W. Hutt Curson Wylie ir, besigindamas, d-rą Cawas Lalcočą, kurs ant jo buvo užpuolęs už savo draugą lordą. Indijos patrijotas—revoliucionierius Dinagri sakosi šovęs į lordą kaip į savo tėvynės priešą. (Mat Anglija valdo Indiją ir tai teip «valdo» kaip caras Rusiją). Išgirdęs nuosprendį, indas studentas teip pasakė teisme: „Ačiu jums, mano lorde. Aš didžiuojuosi turis garbę guldyti savo mažai tevertą gyvastį už savo šalį. Jūsų mirties nuosprendis yra visai beteisis. Jūs turitė visą galę ir galite daryt kaip jums patinka, bet—atsiminkit—męs turėsime galę kada nors. Tai viskas ką aš turėjau pasakyt“.

Šitas Dinagrio teroras Anglijos valdonus labai baugina. jie mano, kad tai pradžia visos eilės teroristiškų darbų iš pusės indų. Gal but...

Belgija. Rusijos dvigalvio erelio valdžia vienais nasrais kabinosi į savo pabėgėlius Amerikoje, kitais—Belgijoje. Reikalavo,

kad Belgijos valdžia išduotų kaipo kriminalistą (visuomenės pik-tadari) studentą Miklaševskį, lenką, kurs kadai pabėgo iš Rusijos nuo erelio nasrų. Ėjo byla Gandavos mieste. Studentai ir socialistai judino visuomenės nuomonę, kad tokį prasikaltėlį negalima laikyt kriminalistu, jis—revoliucionierius. Ir šiuo tarpu teismas jo kaltę pripažino politiška; dėlto Belgija neturi teisės tokį prasi-kaltėlį išduot kitai šaliai. Universiteto rektorius teip pat rašė į laikraščius laišką, užstodamas už prasikaltėlį. Advokatu buvo socialistas Wink; jis žada parašyt apie tai brošiūrą, kur tarp kito ko nurodysias, kaip pabėgėliams reik apsieiti.

Alrija (Anglijos provincija). Belfasto mieste įvyko tikybiškos skerdynės tarp tautininkų (katalikų) ir vadinamų «orengemenų» (slapta protestantų draugija įsteigta 1795 m. kovai su katalikų tikėjimu, kuris naikina protestantizmą). Riaušėse ėjo į darbą akmens, buteliai ir kiti įnagai. Užėjo dangybė policijos; didelė minia jai priešinosi, kiek galėjo. Daug žmonių ir policijantų sužeis-ta. Žinoma, ne stačiai dėl tikėjimo jie skerdėsi: priežastis ekonomiškos ir politiškos. Prie tų protestantų matomai priklauso anglai lordai, kurie valdo Airijos laukus, ten tur didelius dvarus ir engia praščiokus airius, kurie beveik visi tamsūs katalikai.

IŠ PARTIJU GYVENIMO.

Didž. Britanijos Lietuvių Socijaldemokratų Sąjungos konferencija neseniai įvykusi, atsišaukia į Škotijos ir Anglijos darbininkus:

„L. S. S. Did. Brit. pabaigoje 1907 metų pradėjo išleidinėti laikraštį «Rankp.». Kaip žinoma, «R—nis» jau eina antri metai. Jo gyvenime atsitiko nemaža kliučių, kurias vos—vos teistengė prašalinti. Bet nežiūrint į tas kliutis, vis skynė sau kelią į priešakį. Šiuo laiku vėl toji nuolatinė kliūtis atsistojė «Rankpelniui» skersai kelią. Baigiantės pusmečiui ir neprasidėjus atnaujinti prenumerata, šiuo laiku finansai iki tiek sumažėjo, jog sunku beišgyventi. Žiemos laiku buvo dar ir kitokių įplaukų, bet šiuo laiku ir tos sumažėjo teip, kad vienas kelias paliko—sustoti «Rankpelniui». Ap-tarti šiam dalykui buvo sušaukta extra L. S. S. Did. Brit. konferencija. Konferencijoje paaikškėjo, jog sustabdymas Did. Britanijoje laikraščio, tai reiškia—padaryti didelį žingsnį atgal. Kas-gi beliko daryti, jog nesustotu ejęs laikraštis? Žinodama konferencija jog šitoks smūgis (sustabdymas laikraščio) skaudžiai atsilieps netik ant sąjungos daugų, bet ir ant visų Škotijos ir Anglijos lietuvių darbininkų, nutarė atsikreipti į visuomenę, jog ji pagelbėtų «Rankpelniui» pergyveti šias sunkias valandas“.

Socialist Party (Amer.). «The Socialist» (Seattle, Wash.) rašo: Liepos ketvirtoji buvo liudininke revoliucijos Socialistų Partijoje, Washingtono valstybėje. Teisingieji socialistai delegatai išėjo laukan iš susivažiavimo, laikomo G. A-R. salėje Everett'e, ir nutarė eiti į girią, kur po atviru dangumi jie organizavo *revoliucijų priešais burnos užkimšimo įstatymą* («gag law») *Socialistų Partijoj Washingtono valstybėj.*

Tų revoliucionierių buvo suviršum 30 ypatų, atstovaujančių 12 kuopų, neskaitant pavienių, ir tame skaitliu valstybės sekretoriūs, keturi valstybės (soc. organizacijos) komiteto nariai, teipgi abudu visuomeniškojo partijos komiteto nariai, valstybės prelegentas ir organizatorė iš Moterų (soc.) Komiteto,—žodžiu—beveik visos spėkos veikiančios šioje valstybės organizacijoj. *Tie draugai neapleido partijos*, bet prasišalino iš susivažiavimo, kur neleista debatuoti. Vienuolika iš jų yra buvę kalėjime už žodžio laisvės teisę ant kampų Seattle kapitalistų gatvių, ir jie negalėjo pripažinti tos teisės pamynimo ant grindų Socialistų susivažiavimo. Niekad Washingtono Socialistų Partijos istorijoje nebuvo atsitikimo, kad diskusijų teisė būtų nepripažinta. Bet pirmsėdis John

Barth, iš Tacoma, atsisakė leisti kam nors kalbėti apie įnešimą priimti dienos tvarkos komiteto raportą. Ir tame savo veikime jis tapo daugumos delegatų paremtas. Kiekvienas delegatas, kuris prašė balso, gavo paliepiamą: sėskite. Ir įnešimas tapo priimtas be jokių diskusijų. Tada negaudami jokios rodos, minėti delegatai «išėjo į girią», perskaičius rezoliuciją, nurodančią priežastis dėl kurios apleidžia susivažiavimą, butent dėlto, kad tasai pasielgė visai priešais Soc. Par. konstituciją, sumynė visų svarbiausiąją laisvės atramą, be kurio laisvės kovotojai-socijalistai negali būti tokiais.

Bet tojo Bartho ir kompanijos tikslu nėra panaikinimas žodžio laisvės. Tat buvo tik įrankiu atsiekimui tikslo. Jie seniai jau nori įnešti buržuaziškus palinkimus į Socijalistų Partiją, kad ji netektų revoliucijoniškos minties, kad būtų «vienybėje» su visais net priešais. Juos tikrieji socijalistai vadina «Oportunistų frakcija» («Vienybė Liet.» vadintų «pirmievių-socijalistų frakcija?»).

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Vengrai Socijalistai Bethlehem, Pennsylvanijoje, daug nukentėjo per užpuolimą vietinio vengrų kataliku kunigo, A. Varlarky. Tas jezuitas, inkvizicijos vaikas, štai ką susimislijo padaryt. Visų-pirma įskundė daugelį vengrų socijalistų (o gal ir nesocijalistų) plieno dirbtuvių (Bethlehem Steel Works) viršinin-kams, kad atstatytų nuo darbo, nėra jie užsiimam politika, neištikimi... Žinoma, fabrikantai tuo atstatė—jie greitai paklauso dvasišku «meilės artymo» mokytojų, kurie nė kibirkštėlės meilės artymo neturi. Negana to, tas Romos idealų įkunitojas viešai kalba, kad jam labai būtų malonu, kad juos visus išsiųstu atgal į Europą ir jis noriai veiksias, kad tik deportacija įvyktų.

Netik socijalistai, bet ir visi Amerikos laisvių tradicijų apginėjai neseniai stojo už revoliucionierių Purėną ir Rudavičią, kad jų valdžia nedeportuotų į Rusiją į budelių nagus. Ir štai kitas pavyzdys, iš pačių ateivių dvasiškosios paimtas. Amerikiečiai turi teisę neapkęsti ateivių, kuomet jie turi tokius kunigus, ką laisvė čia mina po kojų, kaip akli jaučiai. Tai ne pirmas jau sykis.

Žinios apie tą atsitikimą paimta iš buržuaziško laikraščio. Ten da sakoma, kad taisykundes tuos socijalistus, kurie slapta (?) prigulėję prie jo parapijos. Ten daugiau nieko nepaaiškinama. Bet rodos aišku, kad ten galėjo but ir ne socijalistai, o tik katalikai, kurie gal teisybę mėgo ir su kunigu susipyko. Už tai apskelbia tas jezuitas, kad neva «kelia jie riaušes, o tai darą vis socijalistai». Per to kunigo skundą pavaryta iš darbo 43 darbininkai.

DARBININKO KRONIKA.

Amerikos lenkų-gimnastikų susivienijimas vardu «Sakalai», per susivažiavimą, neseniai įvykusį Cleveland (Ohio), skilo į dvi dalis. Išsirinko dvi valdybas; viena sėdės Chicagoj—ta didesnė, nes pirmsėdis gavo 43 balsus, o kita New Yorke, kurios pirmsėdis gavo 12 balsų. Skilimo priežastim esąs tautiškojo susivienijimo komitetas, kurs abelnai veikia kaip jam patinka, kur tai geriau, negu mūsų SLA ir TMD komitetai (šie tik pradėda eit tuo «genijų» taku.

Kapitalizmas yra puikus, galingas, išaukęs turtuose, visokiam pertekliuje ir turi galę eiti vis priekin, bet kaip pamato varguolių minią, jo trupiniais užaugusią, tada nusigąsta, supranta savo silpnybę.

P. J. Mackevičius.

Pasaulė priklauso tam, kas moka ją pasiimt, arba tam, kas neduoda nuo savęs atimti.

Štirnėr.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS Sekretoriaus pranešimai.

Pasibaigus LSS viršinininkų rinkimams, visus nominacijos ir rinkimų dokumentus aš pasiūsiu Pildomajam Komitetui, kuris viską ištirs ir pagarsis dalyką viešai. Tai tik tokiu būdu priimsim prie tvarkos.

Sekr. P. Puskynigis.

Pranešimas visiems LSS draugams.

Šiuomi mes žemiau pasirašę LSS Veik. Komiteto nariai, pranešame, jog minėto komiteto susivažiavime, laikytame liepos 25 d. 1909 m. po No. 120 Grand str., Brooklyn, N. Y., nutarta sekanti dalykai:

1. Nepripažįstame legališkais dabartinius S-gos viršinininkų rinkimus, kurių pasekmė apskelbta «Kovos» N29. Taigi dėlei to pranešame išrinktiems draugams, kad nelegalizuojant to referendumo (viršinininkų rinkimų), jie negali užimti jiems skiriamų vietų:

2. Nutart apskelbti naujus rinkimus.

3. S-gos dalykų vedimui iki užsibaigs nauji sekanti rinkimai, V. K-tas rado reikalingu atlikimui bei išpildimui visų organizacijos funkcijų paskirti kitas ypatas, sekančias:

a. — Į Pildomąjį Komitetą:

M. M. Račiūtė iš New York, V: Y.

Kačergius iš Brooklyn, N. Y.

P. Norkus iš Passaic, N. J.

b. — Centro Sekretorium:

A. Purvis iš New York, N. Y.

c. — Į Admin.

J. Grinius, kuris tuom tarpu jau dirba prie

«Kovos».

d. — Redaktoriaus vietą išpildys, iki Veik. Kom. paskirs liglaikinį redaktorių, «Kovos» zeceris J. B. Smelstorius.

e. — Liglaikinius Literatūros ir Revoliucijos Rėmimo K-tus apskelbs vėliau.

PASARGA. R. R. K. išdas tuom tarpu bus perduodamas S-gos Turto Kontrolės Kom. globai.

f. — Išdinininko pareigos bus atliekamos S. T. K. K-jos drauge su administratorium. Pinigus siųskite šiokiū antrašu: Kova», 1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

4. Naujų rinkimų tvarką apskelbs ir tvarkys liglaikinis C. Sekr. A. Purvis su liglaikiniu P. K-tu.

5. V. K-to šio susivažiavimo platesnis ir pilnesnis protokolas bus apskelbtas kiek vėliau.

6. Visose S-gos reikaluose nuo 1-mos Liepos (ar ne nuo 1 d. rugpjūčio? Red.) kreipkitė prie liglaikinio C. Sekretoriaus šiuo antrašu: A. Purvis, 218 W. 124th str., New York City, N. Y.

7. Kadangi dabartinio C. Sekretoriaus pasielgimai tapo pripažinti nekompetentiškais, taigi pakolei nebus išteisintas, suspenduojame, pavedant jo prasikaltimą ištirti komisijai, išrinktai Veik-K-to.

Veikiamojo K-to Susivažiavimo

Pirmininkas J.S. Pruselaitis

Sekretorius P. Norkus,

Pranešimas I-os Kuopos L.S.S.A.

I oji kuopa L.S.S. Philadelphia, Pa., liepos 20 d. š.m. turėjo ekstra-susirinkimą, Liet. Laisvės Kliube, 943 So. 2-nd

St. Susirinkimas nutarė pranešti visos Sąjungos žiniai šiuos dalykus.

Pirmiausia apkalbėta dabar iškilęs sumišimas dėlėi nominacijos, kuri tapo supainiota ir netikusiai atlikta. Kai-kuriuos paaiškinimus nutarta, balsų dauguma, pasiūsti Veik. Komiteto susivažiavimui, kurs turys įvykti 25 d. šio mėn. Toliaus apkalbėta visapusiškai apie dabartinį «Kovos» administracijos stovį. Išspradžių buvo nurodoma draugų, kad dabartinis administratorius, drg. J. Grinius, nelegališkai užima vietą. Bet tuojaus paaiškėjo, kad administratorium yra tas pats drg. Bagočius ir iki pasibaigs jo tarnystės terminas, t.y. iki rugpjūčio 1 d. jis atsako už viską, kas dedasi administracijoje, o drg. Grinius tik yra jo ypatingas užvaduotojas lig laikui. Susirinkimas pripažino, kad iki rugpjūčio 1 d. už administraciją atsako Bagočius, ir nutarta išrinkti naują turtų kontrolės komisiją (į vietą atsisakiusios) iš trijų ypatų, kuri turi sužiūrėti visą L.S.S. turtą. Komisiją 1-oji kuopa rinko remdamosi nutarimu II ro rajono, kuriam L.S.S. yra pavedus tuomi rupintis. Į L.S.S. turtų kontrolės komisiją išrinkta šie draugai: J. P. Valadka, S. Mankus ir J.M. Juodžiukynas.

Šitai komisijai pavesta teipgi pranešti Veik. K-to susivažiavimui apie dabartinį administracijos ir redakcijos stovį.

Pagalios susirinkusieji, pastebėję; kad kai-kurie draugai yra neužsimokėję po 5-8 mėn., o jiems «Kova» vis siunčiama, patarė sekretoriui tuos draugus užkviesti per laiškus į sekantį susirinkimą, kad užsimokėtų. Jei nepribus, arba kitu keliu neužsimokės, tada bus jiems sustabdytas organas, arba ir patys bus išbraukti iš narių tarpo.

1 kuopos sekr. M. J. Trakimas.

II-ro RAJONO VIII-tos KONFERENCIJOS PROTOKOLAS.

Konferencija II-rojo LSS Rajono atsibuvo 16 d. gegužio, 1909 m., Lietuvių Svetainė, Baltimore, Md.

Delegatai pribuvo nuo šių kuopų: 1 kp. Philadelphia, Pa.—S. Monkus; 14 kp. Baltimore, Md.—J. Bulota, V. Litvaitis, V. Stankevičius, P. Glaveckas ir organizatorius P. Grinius, tokiu būdu su sprendžiamais balsais buvo išviso 6 delegatai.

Konferencija atidarė organizatorius P. Grinius; po tam buvo renkami tvarkos vedėjai; pirmsėdžiu išrinktas P. Grinius, sekretorium—J. Bulota.

Konferencija nutarė šiuos dalykus:

1. Skaitytas protokolas prereitos konferencijos ir vienbalsiai priimtas.

2. Kad būtų ūmu laiku sutvarkytas rajono išdas. Tą apsiėmė atlikti organizatorius P. Grinius.

3. Išvažiavus iš mūsų rajono Veik. Kom. nariui A. Baltrušai-į jo vietą tapo išrinktas liglaikinis S. Monkus iš Philadelphia, Pa. pakol pereis tikras rinkimas, t.y. referendum.

4. Pranešė LSS turtų kontrolės komisijos narys S. Monkus, kad nėra geros tvarkos tame dalyke. Nutarta sutaisyti įnešimas ir priduoti V-tam LSS susivažiavimui. Į komisiją įėjo: J. Bulota, P. Grinius ir V. Litvaitis.

5. Priimta rezoliucija nuo 1-mos kuopos, kas link Pildomojo Komiteto nelegališko pasielgimo ir ignoravimo II-rojo rajono nutarimų, t.y. protokolo VII-tos konferencijos. Tą apsiėmė suformuluoti P. Grinius ir J. Bulota.

6. Kad kuopos stipriai stovinčios kaip galint drutintų artimesnes silpnesnes kuopas.

7. Renkant iš rajono kokius nors viršininkus kuopų sekretoriai būtina turi pranešti viešai per organą, ar nuominuojami draugai yra pilnai LSS nariais.

8. Buvo skaitytas laiškas nuo Pild. Kom., kuriame reikalauja, idant būtų išrinktas atstovas nuo LSS turtų kontrolės komisijos į V-tą LSS susivažiavimą. Tą dalyką pavedė turtų kontrolės komisijai, kad toji iš savo tarpo išrinktų delegatą, o II-ras rajonas suteiks mandatą.

9. Kas-link reikalavimo 42-tos kuopos, kad but paaiškinta, kodėl šitoji konferencija nebuvo šaukiama per referendum II-rojo rajono kuopų, tą apsiėmė atlikti organizatorius P. Grinius.

10. 42-tos kuopos įnešimas kas-link išriukimo delegato į V LSS susivažiavimą nuo mūsų rajono tapo atmetas dėl šių priežasčių: a) kadangi mūsų rajono išde pinigų šiuo tarpu nebėra, o kelionės lėšos gana didelės, b) kadangi laikas visai yra trumpas, taigi negalima suspėti rinkti per referendum, o per konferenciją nebuvo galima išrinkti, nes labai mažai delegatų buvo.

11. Priimant draugą į LSS., turi gerai ištirti vietinė kuopa apie jo atsokamumą, t. y., ar nebuvo kada ir ar nėra šnipu, vagim, žmogžudžiu ir t. t.

12. Nutarė išnešti rezoliuciją kas-link Pild. Kom. nario J. Griniaus noro nelegališkai užimti administratoriaus vietą 4 d. kovo. Į komisiją įėjo J. Bulota, P. Grinius ir Litvaitis.

13. Atsišaukus buvusiam nariui 14-tos kuopos, A. Valinskui, dėl kokių priežasčių jis tape prašalintas iš 14-tos kuopos, tą dalyką konferencija pavedė 14-tai kuopai apdirbt.

14. Kad protokolas talpinant į «Kovą» būtų sutrumpintas.

15. Protokolą surašys konferencijos sekretorius ir pasiųs rajono sekretoriui, tasai išrašęs kopijas išsiuntinės kuopoms nubaustuoti.

Konferencijos pirmsėdis P. Grinius.
Sekretorius J. Bulota.

II-ro rajono VIII-tos konferencijos protokolas priimtas vienbalsiai, be patėmijimų, 35 balsais. Balsavo: 1-ma kuopa, Philadelphia, Pa., 16 balsų; 14 kuopa, Baltimore, Md., 10 b.; 42 kuopa, Easton, Pa., 9 bal.

Nuo kitų kuopų nesulaukta jokio atsakymo.

Nariais į Veikiamąjį Komitetą tapo nuominuoti ir apsiėmė but kandidatais šie draugai.

Nominacijos pasekmė.

	Kuopos		Išviso
	1	14 42	
	Balsai		
1. J. Juodžukynas	5	1	6
2. J. B. Smelstoriaus	3		3
3. P. Glaveckas		3	3

Kuopos II-ro rajono iš perstatytų draugų teiksities išrinkti vieną narį į Veik. Komitetą į atsisakiusiojo draugo vietą. Pasekmes balsų prisiqsit ne vėliaus kaip iki 28 d. Rugpjūčio rajono sekretoriui. Adresas: F. Laurinaitis Box 196, Easton, Pa.

Meskime tuščius šauksmus.

Kaip visiems žinoma, šie rinkimai LSS viršininkų nenusisekė Pasirodžius balsavimo blankoms, pakilo trukšmas daugelyj kuopų; kitos kuopos išleido atsišaukimus, kad balsavimas būtų sulaikytas. Chicagos 4-rių kuopų protestas, teipgi sekr. Puskunigio pasiteisinimas patilpo «Kovoj». Kas pasirodė per tą laiką! Nieko! Apie 50 kuopų atsisakė balsuoti nuominuotus kandidatus į Sąjungos viršininkus.

Iš to visko galima spręsti, kad balsavimai turės atsibuti nauji, arba atnaujinti. Bet pakol kas ir tos pačios kuopos, kurios pirmiau pradėjo šaukti, da ir dabar tebešaukia. Vien tik šauksmai, tik koliojimai tų ir kitų ypatų,—kalti tie ir tie, kad «sumaišė» balsus.

(O labiau kaltas V-tas susivažiavimas: matė, jog atsisako P. K., per tai reikėjo išrinkti komisiją tvarkymui balsų). Bet tegul buna gana tų šauksmų! Vėjas su vėjais nučia—jis nieko nespūčia, bet da labiau išdrasko. Jeigu liko padarytos klaidos, tai kaip greičiau galint taisykime, o tusciais ginčias užsiimti, tai—vėjus vaikyti.

Dabar balsavimas reikės atitaisyti. Bet mūsų visi centrališki komitetai apirę, kiti visai atsisakę. Bet tame visame reikia tik mūsų susipratimo, o viską galėsime sutvarkyti. Kaip girdima, Veikiamasis Komitetas turės susivažiavimą, per tai galima tikėtis, kad svarbesni Sąjungos reikalai bus apdirbti. Dabargi kiek yra šaukiama ir protestuojama, bet sutvarkymui dalykų nė vienas nepaduoda geros nuomonės. Tas pats V. K. tylėjo lig šiam laikui. Ar nebūtų buvę geriau, kad V. K., matydamas tą suirutę, būtų paėmęs vesti balsavimus. Bet gana to.

Užtaigi paliaukime tuščiai šaukę. Eikime rimtai prie dalykų; koncentruokime savo mintis, o bematant praeis tie tuštumai. Bartis ir kaltinti tuomet galėsime, kuomet turėsime laiko. O dabar laukia darbas, prie kurio visi turime stoti ir be šauksmo dirbti.

J. Juodžiukynas.

KĄ GI TAS REIŠKIA?...

Visur ir visada socialistai aiškina, kad republikonų partija yra priešinga darbininkų partijai, nes ji susidedanti iš tokių gaivalų, kurie geidžia palaikyti vergiją, geidžia išnaudoti silpnesnius žmones. Ir tame nėra nė mažiausios abejonės. Tik gaila, kad tie aiškinimai labai mažai turi vertės ir gyvenime pamatom visai ką kitą. Sakau, mažai turi vertės dėlto, kad patį aiškintojai daro visai priešingai savo žodžiams ir abelnai socialistų programai. Šit socialistai pradeda priimti į savo organizaciją republikonus.

Naujas apsireiškimas, bet liudnas!

Keletą savaitių atgal įsirašė į Chicagos L.S.S. 4-rą kuopą republikonas dras Graičiūnas... Įstojo į socialistų kuopą, nors visi Chicagos socialistai, o jų tarpe ir 4-tos kuopos nariai gerai žino, kad jis, dr. Graičiūnas, dirba išsijuošęs republikonų partijai. Žino, kad jis kadais buvo neva socialistas, žino, kaip iš «socialisto» virto demokratu ir žino, kaip iš demokrato virto republikonu. Bet 4-tos kuopos nariai jį priėmė į savo tarpą ir, girdi... jis dabar socialistas... Argi ištikro 4-tos kuopos nariai nesupranta, kad socialistams yra negražu priimti tokias ypatus į savo tarpą? Jeigu jie suprasdami tą daro, tai ką gi tas reiškia?...

Barabošius.

Ištikrųjų tai labai įstabus, labai navatnas dalykas. Aną savaitę vienas draugas prie korespondencijos redakcijai pranešė trumpai: daktaras Graičiūnas įsirašė į 4-tą kuopą... Nenorėta tikėt. Laukta platesnių žinių. Nors antrasis pranešėjas pasirašo pseudonimu (redakcijai pridavė ir tikrąją pravarde), bet jo pranešimas išrodo teisingu. Vienok... norisi žmogui abejoti... teip but gražu, kad butų neteisybė! Ar gi ištikrųjų teip yra, kaip pranešama? Jei teip, tai pas mus pinkertonystės šešėliai į gyvą šmėklą virsta... Kur ta pastaruoju laiku garbinamoji mūsų socialistų «pirmeivystė»?

Kad tai butų neteisingas šitas pranešimas apie tą naująją... «inteligentiską speką»!

Red.

Kur valdžia, ten ir melas.

Menger.

Nuteistojų Žodis.

N K! kaip liūdna, širdį spaudžia!
Sielos skausmus kas supras?
Varpas mirties širdy gaudžia—
Kas jai vaistą besuras?..
Ne! jai vaistų jau neliko,
Ji pakirsta... turi žūt...
Aštrus kardas štai žudiko
Laukia josios. Gana būt...
Ryta anksti, vos saulelė
Pasirodys ant dangaus;
Dar ant medžių bus raselė—
Širdis plakus man paliaus...
Eisiu aš į tą pasvietį,
Kur nėra vargo, ne skausmų,
Kur nereikia jau kentėti
Išjuokimo nuo žmonių
Ten, kur nėra prispaudėjų,
Grabo tyla kur gyvuoj,
Kur nereikia «geradėjų»
Kur vargdieniai nedejuoj;
Ten kur nėra «paliepėjų»,
Kur nereikia jų klausyt—
Tų «šventųjų» užmušėjų,—
Teisių jų nereiks matyt!

Likit sveiki jūs, maniejie

Neužmirštini draugai!

Nenuilskit, o, jaunieji!

Kovą tęskit teip ilgai:—

Kol sostai sugrius auksuoti,

Skaudūs pančiai kol nukris,

Kol vargšams nereiks dejuoti—

Laisvės saulė kol prašvis!

Sielą mano nenumirus

Kovon drauge eis linksmai!

Nors su kūnų persiskyrus—

Čia gyvuos ji amžinai!..

19. V. 09.

St. Strazdas.

Kvaila Kalba.

Pagal E. O. Jones parašė Parcė iš Pažvelsio.

—Kas tau yra, ko šlapakioji?—klausia žmogelis ką tik pribuvęs nuo Marso, sėsdamas ant suolelio sodne šale žemiškojo dvikėjo.

—Aš jįškau darbo—atsakė susitraukęs, nuskeręs «žemės dulkė», jįškodamas pilvo kelinėse, kurias buvo neseniai gavęs iš privalgiusio žmogaus.

—Visai rimtas geidulus,—atsakė marsietis,—bet ko čia žliumbti, eik ir dirbk, kad teip nori.

—Noriai dirbčia, bet aš nerandu žmogaus, kuriam galėčia dirbt.

—Tai kam tau rast žmogų, kuriam galėtum dirbti? Eik ir dirbk sau!

Žemės dulkė pastatė akis.

—Kaip aš galiu dirbti sau, aš nesuprantu... Jei aš nedirbsiu kitam, kurs man darbą duos, tai nieko nebus...

—Išt' kro, iš tavęs išeina labai mandagus sutvėrimas— nusistebėjęs, pečius traukydams kalba marsietis:—Ar tie žmonės, kuriems tu dirbi, ir tokie padorūs? Tai yra, kad tu dirbi jiems, tai ar jie dirba tau?

—Ale kur tau. Jie priklauso prie aukštesnės luomos, jiems nereik dirbti. Jie nedirbė gyvena.

—Bet juk pats mandagumas reikalauja, kad tu dirbi jiems, tai jie turėtų dirbti tau, tai būtų atsilyginimas. Bet, sakyk, kaip su jais būtų, kad tu jiems nedirbtum?

—Tai negalimas daktas... Męs turim dirbti, jei nedirbtume, tai visai negalėtume gyvent.

—Bet ištikrųjų sakyk, kas but su jais, kad jų nedirbtumėt jiems?

—Kam reikia teip kvailai kalbėt!—atšovė supykęs «žemės dulkė»:—Męs, darbininkai, jokiū budu negalėtume ant svioto but, dirbdami patį sau. Kaip tai gali but? Vis-ką žmogus padarytum, o kas tuos daktus pasiimtų?

Marsietis nieko neatsakęs greit smuko šalyn. Kada pusėtinai toli nuėjo nuo žmogaus, tarė sau: «Jau ketintą tokių susitinku. Tie žmonės pasiutę! Kas tai, kad da Marso nepasiekė tas gandas, kad žemiečių viena dalis, kuri vadina-si darbininkais, sudurnavojo *en masse*.

Ir neištikimą arba šnipą męs turime šelpt...*

GLASGOWO mieste (Škotijoje) birželio 20 d. teko man atsilankyti socialdemokratų skaitykloj. Atvyko ten vienas vaikas, kuris, matyt, buvo gudas, nes kitaip su juom nebūvo galima susikalbėt, kaip tik gudiškai. Pasipasakojo jis man apie savo nelaimingą gyvenimą. Pasipasakojo, kad 1908 metuos gyvenęs Vokietijoje, bet turėjęs apleisti savo seną darbo vietą ir atvykti čia į Škotiją. Čia ir labai sunku gaut darbas. Jau kelinta diena kaip vaikštinėjęs jieškodamas darbo, bet jo nerandęs ir jau neturįs iš ko gyvent. Tada vienas socialdemokratų š tos kuopos narys, M., užmanė paaukaut jam nors kiek pragyvenimui. Iš tų visų tik du išmetė kelis penus, o kiti pradėjo prieštaraut, kad tai neva neištikimas draugas, negalima esą jam aukaut, gal but šnipas, provokatorius; esą, netur jokių raštų arba paliudijimų, kad būvęs Rusijoje prie kokios partijos.

Bet pagal mano nuomonę, tai kad ir jis būtų neištikimas arba šnipas, ir nepažįstamas, tai męs vis jį turime šelpt, o ne atitolint nuo savęs; norint jis būtų nesupratęs, bet visgi jau jam teko gal girdėt kur nors prakalbą arba ką, kad jau jis tiek žino, kad reikia eit pas susipratusius žmones, nes gal jie sušėls. Tai negalima teip užsipuldinėt ant tokio žmogaus, kuris jieško pas mus prieglaudus. O jeigu būtų ir šnipas, tai jeigu męs esame susipratę, tai turime atminti, kad ir šnipas vientik už pinigus šnipinėja. Reikia žinoti, kad dabartinis visuomenės surėdymas viską pagimdo. Jeigu kada išnyks tas prakeiktas Mamonas, tik tą syk prapuls visas blogumas, drauge ir šnipai ir visos nedorybės. Pažiūrėkime į tuos pačius draugus, kurie jau vadinasi susipratę, o kaip tik Mamoną sugriebia ir eina savais keliais; tokių atsi-

*) Gal kas nors kitokius šio klausimo padėjimus mato, tai tegul parodo juos skaitytojams. Red.

tikimų jau buvo tiek ir tiek. Kol bus ypatiška savastis ant žemės, tol nebus tiesos ir tarp šviesiausių žmonių. Kol aukštinis dievaitis viešpataus ant žemės, tol skriaudos ant žemės nepasibaigs kada bus viskas darbininkų rankose—nuo duonos trupinio iki didžiausiam daiktui,—kada žmonija bus teip liūsa, kaip mažiausias paukštelis, tada išnyks ir šnipai ir visoki nedorėliai. Dėlto, kad tada ir tie neturės ką veikti, ir šnipinėjimas prapuls pats.

Jonas Volas.

Tautiškos Dainos.

Kiekviena tauta turi savo tautiškas dainas. Nevienodai tautiškos dainos susidėjo. Jeigu tauta prislėgta svetimos valdžios, jeigu joje prasidėjo kova už išsiluosavimą, tai ir tautiškoj dainoj girdėtis už tautišką laisvę kovos pageidavimai. Jeigu tauta velka savo sunkų jungą, jeigu kekovoja už savo laisvę, tai dainoj skamba nusiminimas ir liūdnumas, tai dainoj rasim svajones apie miglotą ateitį.

Visai kitaip išrodo dainos tų tautų, kurios turi savo valdžią, kurios pajungė svetimas tautas. Jų dainose skamba drąsa, pasididžiavimas, tuštumas.

Tos dainos, ką plačiausia pasklysta, lieka tautos hymnais. Kitur poetai stačiai sustato hymnus, nes anot jų, tauta be hymno apsieiti negali. Hymnas niekad nebūna visos tautos jausmų išreiškėju. Hymnuose tankiai randame nusižeminimą arba veidmainiavimą.

Lietuviai turi savo tautiškas dainas (tautiškų dainų nereikia painioti su liaudies dainom), turi ir savo hymną. Lietuvių tautiškos dainose skamba koks tai liūdnumas, priespauda, vargai; ir jos mažai kuo skyriasi nuo liaudies dejavimų. Nepakako lietuviams tautiškų dainų ir liko sutvertas lietuviškas hymnas. Šis hymnas nurodo visos tautos laimę ir tautą šaukia prie vienybės. Tuo tarpu tautos vienybė gali būt tik beklasinė visuomenė. Dabar, kada lietuviai skaldosi į atskiras kliausias, kurių reikalai priešingais sau keliais žengia, šaukti prie visos tautos vienybės gali tik tautiška buržuazija ir klėras (kunigija) arba arti jų stovintieji (nors ir pažiūromis). Tautiškai buržuazijai rūpi atitraukti darbininkus nuo kliausių kovos, pastumti prie tautiškų nesupratimų, kad paskui patiems tuos darbininkus geriau išnaudojus. Vienok, kada buržuazija praturtės, ji liks tarptautiška ir jai tuomet tautos reikalai visai nerūpės, nes kapitalas tautiškų rybų nepripažįsta. Mūsų klėras dar palaiko tautystę, nes pas mus darbininkai ir valstiečiai ne tos pačios tautos, ką dvarininkai ir krautvinkai. Klėrai rūpi pastumti tautą ant tautos, kad paskui ant vienos jų galėtų viešpatauti. Kada atsiras lietuviška buržuazija teip kaimė, teip mieste (mieste gal išteks ir krikščioniškos), kada kliausių reikalai labiau paaiškės, tai klėras iš tautiško pasiliks valančiųjų kliausių tarnu.

Geriausią tautininkams dirva tarp smulkiosios buržuazijos, smulkiųjų savininkų (kaimo ir miesto). Pas ją nuosavybė jau sprusta iš rankų ir ji mano, kad tame neva kalti lenkai, žydai arba vokiečiai. Ir jiems rodo, kad reikia vesti kovą su šiomis tautomis, ir paskui jų vietas pasiseks užimti. Tik šioji smulkioji buržuazija gali but traukiama prie tautiškos vienybės. Mūsų inteligencijos (žinoma, daugumos) gyvenimo atsitikimų supratimas dar nenužengė toliau smulkiai buržuaziškų svajonių. Mūsų dvasiški geriausia turi dirvą tarp valstiečių, amatininkų, smulkių krautvinkų ir t. t.

Tai šinos elementus lietuvių hymnas ir šaukia prie tautiškos vienybės. Ir jeigu tą hymną dainuoja tautininkai, tai tame męs suprantame jų svajonių tikslą. Darbininkų gi lūpose tautiškas hymnas skamba dalykų nesupratimu ir kokiū tai keistumu. Juk

darbininkas negali saukti *visų tautiečių* prie vienybės, kada jam prisieina vesti nuolatinę kovą su savo tautiečiais, ką priklauso prie priešingų kliasų.

Kitiems dar hymnas patinka, nes Lietuva, tai «didvyrių žemė». Bet kur tie tautos didvyriai? Juk jų nematyti? Senovės kunigaikščius negalima pavadinti tautos didvyriais, nes jiems rūpėjo ne tautos reikalai, bet savo viešpatavimo rybų išplatinimas arba savo *ypatiškų* reikalų apgynimas prieš svetimus kunigaikščius. Tiems tautos «didvyriams» buvo vis tiek, ar jie viešpataus tarp savo tautiečių, ar tarp svetimų. Jeigu jie atliko garsius kariškus darbus, tai liko ne tautos didvyriais, bet tik bajorijos, nes liaudis seniau menką vertę turėjo.

Paskutiniaisiais laikais pas mus buvo šiek-tiek išymesnių ypatų, bet joms ligi didvyrių dar toli gražu.

Hymne savo šalį pavadinti «didvyrių žeme», tai tik išstatyti savę ant juokų arba užganėdinti savo tautišką tuštumą. Bet tautininkams patinka «didvyrių žemė»—patinka, nes jie neturėdami savo dabarinės bajorijos, savo karalių, turi progą pasigirti *nors* senovės kunigaikščiais. Lietuviams darbininkams nėra ko girtis senovės kunigaikščiais. Senovės kunigaikščiai buvo savo liaudies priešai ir engėjai, nors ir prie ktonišku sąlygų. Kaip ateityj, nors ir tolimoj, rusai negarbįs savo dabartinių carų, teip mes neturime garbės atiduoti mūsų kunigaikščiams. Kada Rusijos carai užgrobė Lietuvą, mes tame pamatėme priespaudą, neteisingumą ir t.t. Lietuvos kunigaikščių, kurie užgrobdavo svetimas šalis, kurie naikino svetimą laisvę, mes neturime didvyriais vadinti.

Ir keista, kad darbininkai didžiuojasi savo vainikuotoms, nors ir senovės, galvomis. Jeigu išgirstame Lietuvos hymną nesusipratusių darbininkų burnoj, tai tame matome tik jų nesusipratimą. Bet daug keisčiau išrodo, kada šalia «Raudonosios Vėliavos» atsiliepia «Lietuva tėvynė mūsų...», kada net susipratusių darbininkų organizacijos savo «didvyriams» garbę atiduoda. *Greičiausia* ir čia turim nesusipratimo dalyką. Ką pasakytų lietuviai socialistai, kad teip lenkai socialistai užtrauktų «Bože cos Polskę» arba «Jeszcze Polska niezginęła»? Juk tai jų tautiškos dainos niekuom neblogesnės už mūsų «didvyrius»! Ir ką lietuviai pasakytų, kada dar suprastų, kad lenkų «aniuolas» jau liko Rusijos carui? Gal ir mūsų «didvyriai» su laiku užims tą pat vietą? Juk lietuviai tautininkai pavirs ilgainiui ištikimais ir panorės geruoju su valdžia gyventi. Gal dabartinis «korikas» laikui bėgant liks pirmu tautininkų «didvyriu»!

Kaip atsineša lenkai socialistai prie savo tautišku dainų, teip pat turim atsinešti ir mes. Bet gal kas atsakys: «Mes ne lenkai! Ko negalima lenkams, tas visai pritinka lietuviams, nes mūsų tauta turi but pirmutinę tarp visų». Jeigu teip dar nieks nesako, tai greičiau panašiai jau ne vienas mauo, nes tai svarbiausia dogma kiekvienos tautos tautininko.

Dainuokime apie savo «didvyrius», traukim, šaukim tautą prie «vienybės», garbinkim «aniuolus» ir paskui užtraukim «Bože caria chraui», nes tai galutinas tautininkystės išėjimas. Kas turėčių meile tautą pamylėjo, tas neasisakys nuo didžiausių aukų, nuo sunkiausių pasišventimų, nors ir su caro garbinimu surištų.

Lietuva tėvynė mūsų

Tu carų—aniuolų...

30. V. 09.

Z. A.

Buržuazija su dvasiškija rėkia, kad scocializmui įvykus vaikai bus atitraukti nuo tėvų ir paduoti į visuomeniškas auklėjamasias įstaigas. Mat jiems gaila, kad ne į jų «praktines dirbtuves».—

J. B.

Geležinkeliai valstybės nuosavybėje yra geresniu daiktu, negu valstybės geležinkelių nuosavybėje. E. V. Debs.

SKAITLINIU LAUKAS.

RUSIJOS KRAUGERYSTES APYSKAITA!

Peterburgo laikraščiai apskelbė šį pavasarį apyskaitą, kiek per ištisus pereitus rusiškuosius metus (t.y. nuo 1908 metų sausio 14 d. iki 1909 m. sausio 14 d.) valdžia per savo kariškuosius teismus nusprendė nužudyti ir kiek nužudė.

Nuspręsta visoj valstybėj mirčiai 1,957 ypatos ir 782 ypatos ekzekutuota (išpildyta nuosprendis). Paėmus kiekvieno mėnesio apyskaitą, pasirodo, kad gruodis buvo kruviniausias, nes tame mėnesyje nuspręsta mirčiai 268 ypatos ir 119—nužudyta. Daugiausia per metus nužudyta Varšavoj ir Kijevoj—daugiau kaip po 150 ypatų, ir Jekaterinoslave, kur nužudyta 100 ypatų. Bet kuomet valdžia tiek daug ypatų paliuosavo nuo gyvasties, tai tuo tarpu atėmė spaudos laisvę 66-iems laikraščiams, o kitus nubaudė pinigais išviso 106 rubliais.

GYVENAMI URVAI AMERIKOJ.

Labdarystės reikalams pašvęstame laikratyje «Charities and the Commons» F. Elizabeth Crowell rašo apie Pittsburgo darbo žmonių samdamuosius namus—«tenements»,—geriau pavadinus—urvus. Štai keli jos išsitarimai apie tuos «namus»: «Namas išrodo labiau apiręs ir purvinesnis, nekaip pernai žiemą, kada aš ten atsilankiau». Šis namas—prie Bedford Avenue. O štai ką sako apie Allegheny namus: «Vienam *tenemente* žemutinis gyvenimas buvo teip apgyventas, kaip tvartas». Iš 3,364 parsamdomų namų, pagal valdišką apyskaitą, netoli 50% (pusė) yra pastatyta pagal senovišką planą ir skiriama vienai šeimynai gyventi. Tankiai vienok tenai daugiau gyvena. Užkaboriai yra sulūžę, kelnorės padaryta kaip ir gyvenami ir miegami kambariai ir nėra apsaugos nuo ugnies. Likusiųjų namų (kitos pusės) skaitliu je yra mažiau kaip vienas trečdalis, ką stovi pagal naują įstatymų reikalavimą.

Žemiau padėta lentelė parodo skaitlių visokių tautų šeimynų, gyvenančių tuose urvuose.

Tautystė	Skaitlius šeimynų	Tautystė	Skaitlius šeimynų
Amerikiečių	5,831	Anglų	50
Lenkų	2,054	Grekų	37
Žydų	1,077	Austriečių	31
Vokiečių	963	Prancūzų	21
Negrų	597	Velšių	12
Italų	443	Škotų	11
Slovakų	360	Švedų	10
Čekų	176	Serbų	8
Kroatų	165	Finų	4
Vengrų	113	Kynų	7
Airių	104	Norvegų	1
Syrų	98	Ispanų	1
Lietuvių	67	Turkų	1
Rusų	57	Danų	1

Išviso 12,300 šeimynų, susidedančių iš 42,699 ypatų, abelna imant.

Beveik pusė yra čiagimiai amerikiečiai; viena ketvirtadalė yra slavai. Toliau daugiausia yra žydų, paskui eina mažyn skaičius: vokiečių, negrų, italų ir anglų. Tos šeimynos turi da kampininkų («burdingierių») apie 3,200. Taigi visas skaičius žmonių, gyvenančių urvų sąlygose, yra apie 45,899, po tris arba po daugiau šeimynų kiekvienam tokiame gyvenime.

Taigi nėra ko stebėtis, kad darbininkų tarpe platinasi džiova ir kitos ligos ir doros nupuolimas. Džiova panaikinti stengiasi kai-kurie gydytojai ir tam-tikros draugijos, panaikinant tas urvines sąlygas, o dorininkai nedorybę naikina tik keiksmu, arba gražiais žodeliais. Tankiausia apkaltina socialistus, kad jie neva ištvirkinę darbininkus...

J. B.

Korespondencijos.

Lewiston, Me. Liepos 5 d. per vestuves F. Kaulakio prisirinko svečių, kurie, vienam draugui užminus, sudėjo aukų į L.S.S. literatūros fondą \$8.35.

Draugai, nepraleiskit progos, per vestuves ar teip kokį susirinkimą dirbkit, rinkit aukas. Juo daugiau mes literatūros išleisime, juo bus geriau, nes tik skaitymas žmogų padaro šviesiu, t. y. tokiu, kuris žino, kaip reikia gyven- ti ir kovoti už geresnį gyvenimą.

Krapovicikas.

Gardner, Mass. Šiame miestelyje yra nemažai dirbtuvių; daugiausia tokių, ką išdirbinėja medinius daiktus: krėslus ir t. t. Jose nemažai lietuvių dirba. Šiuo laiku darbai nekaip eina. Yra žmonelių, ką labai norėtų dirbt, bet nėra kur savo spēkas parduot gyvasties palaikymui.

Progresyviškas judėjimas čion stovi ne ant žemiausio laipsnio. Yra čia dr-gystė šv. Petro ir Povylo, bet ji miega letargišku miegu. Draugystė Didžiojo L.K. Vytauto, 156 kuopa L.S.A. ir 89 kuopa L.S.S. darbuojasi, kiek joms spēkos leidžia, apie pakėlimą žmonijos ant aukštesnio laipsnio, tai ir skleidžia socialistišką apšvietą tarp tamsesniųjų brolių. L.S.S. 89-ta kuopa su tuo tikslu parengė prakalbas, kur drg. Antonov kalbėjo pirmoj tĕmoj, dėlko socialistai nešioja raudoną vėliavą bei ženklelius, antroj tĕmoj—apie darbininkus ir kaip jie yra gudriai kapitalistų išnaudojami. Plačiai ir faktiškai aiškino socializmo principus ir ragino žmones prie jo priklausyt. Susirinkusieje sumetė aukų \$15.91. Atėmus \$9.25 uždengimui iškasčių, lieka \$6.50, kurie bus pasiųsta tuojaus L.S.S. Literatūros Fondan. Bus pakvituota «Kovojo».

P. J. M-čius.

Rochester, N.Y. Liepos 3 d. atsibuvo piknikas draugystės šv. Petro ir Povylo. Išėjo su paroda iš bažnyčios. Prašė, kad prisidėtų Gedimino draugystė, S.L.A. kuopa ir socialistų 7 kuopa. Tai mes visi dalyvavom jų parodoj... Mēs, socialistai, ėjom su ženklais Susivienijimo L. A. Ženk- lai buvo toki: baltos, raudonos ir mėlynos raiškstės. Visi jų talkininkai, ką prie jų nepriklauso, apsiėjo kopuikiausia. Beveik nepeikiu nė jų. Tiktai jie jie dabar kalba, kad be- dieviai, eęę, atvirs prie Dievo. Jau, sako, prie šventos drau- gystės parodos prisidėjo. Mēs prisidėjom tiktai dėl parodos; pasirodėme, kad yra diktas pulkelis lietuvių tarp svetimtau- čių, kad nemislytų kad jie vieni miestą užima. (Ar tik toks tikslas? Tai permenkas! Red.)

Darbai vis eina neblogiausiai. Ale visai mažai galima uždirbti. Siuvėjai neturi jokios organizacijos. Reikia lietu- viams sutverti atskiras unijas, ant revoliucioniškų pamatų, ne atgaleiviškas. Bet dabar nėra nė jokios.

Šerno Brolis.

Gardner, Mass. Darbai šiame miestelyj nepergeriau- sia eina. Lietuvių čion yra nemažas skaitlius. Jų tarpe yra žmonių su visokiomis pažvalgomis, nuomonėms; vieni šven- tiejie, antri bedieviai. Mat, katras turi šiojį tokį supratimą ir priguli prie kokių nors darbininkiškų organizacijų ar šiaip akelai nesiduoda ilgaskverniams save išnaudoti, tai toks ir yra vadinamas pas mus bedieviu. O katras girtas po gatves stra- pinėja ir kas šventadienis mušasi, tai tas šventasis.

Liepos 18 d. čion atsibuvo prakalbos surengtos 89 kuopos L.S.S.A. Kalbėtojum buvo A. Antonov. Aukų su- rinkta \$15.91, išmokėjus iškasčius, likusieje pasiųsta į lite- ratūros fondą.

Liepos 19 d. čion pasikorė vienas lietuvis Jonas Termin- skas (iš šventųjų tarpo) jaunas dar vaikas 25 metų am- žiaus, savo amate—girtuokliavime ir muštynešo buvo labai atsizymėjęs, nuo to turbūt ir gavo proto sumaišimą ir norą prieš savžudystės. Nedėlioj prisigyrė visiems, kad 3 jam ne- patinkamas ypatais užmušiąs, iš kurių vieną policistą, po- tam save. Ale tas nadagui nepavyko, pirm to tapo paimtas į belangę ir tĕ pabuvęs apie apie valandą laiko pasikorė ant savo diržo. Tai tokios naujienos iš mūsų šventesnių lietu- vių gyvenimo, kurie nenori žengti prie susipratimo.

V. Ivonaitis.

IŠ LIETUVOS

Liudvinavas, Senapilės pav. Suv. gub. Pereitais me- tais Liudvinave pasidarė triukšmas laike susirinkimo «Švie- siečių», skaitant V. Akelaičiui referatą. Taigi potam paskli- do paskalas, kad neva Akelaitis nusiuntęs F. Siručiu du grą- sinančiu laišku. Jų turinis toks: 1) kad jis (Sirutis) už to- kius dalykus (supr. triukšmą) busiąs sudėgintas; 2) kad jam busių kaip p. Dievui (supr. bus nukryžiuotas) ir dar ten už- gauta valdžia. Na, zinoma, tik tiek V. Akelaitis laimingas, kad suspėjo išeit į Ameriką, o kitaip, tai dabar būtų puvęs kalėjime. Mat Sirutis tuos laiškus buvo padavęs žandarams, kad V. A-tį suareštuotų ir denuncijavo, kad jis prigulys prie L.S.D.P. Pastariejie pavuostę, kad V. A-čio nėra, tai tik pasidžiaugė Liudvinavo šnipais, kurių čion ikivaliai yra. Ne- žinia, iš kur jis tuos laiškus paėmė, ba vienas rešytas, o kitas spaudzintas, bet kiek aš girdėjau, tai jam davė rodą Se- napilės ilgaskverniai (kunigai), kad sukišti Liudvinavo švie- siečius į kalėjimą...

J.

Krasos dežutė.

29-ai kuopai. Jūsų «Patėmijimą», kurį nutarėt viešai apskel- bti, pridaviau administratoriaus užvaduotojui. Pertikrinus daly- ką, bus galima, jei reikės, apskelbti.

P. J. Mackevičiui, Gardner. Jau neverta daugiau ginčytis laikraštyje—skaitytojams tas nerupi, o jei kas ir norėtų teisybę patirti, tai vis—tiek nežinos, ar buvo ten prakalbos su šokiais, ar šokiai su prakalbomis, ar ant galo vieni šokiai ir jų tarpe prakal- bos. Jei reikėtų, tai galėtų kuopos protokolas parodyt, kaip tik- rai buvo. O atskiroms ypatomis neverta ginčytis.

Amerikos Socijalistu Laikraščiai.

Socialist Party mėnesiniame savo Biuletene apskelbia šiuos socijalistų laikraščius, kurie tą partiją remia ir ateina į jos centro biurą mainais su oficiališkais biuletenais.

Dieniniai (angliški).

	Metinė kaina
Chicago Daily Socialist 180-182 Washington Str., Chicago, Ill.	\$3.00
New York Evening Call 442 Pearl str., New York City	3.00
The Daily Register Lead, S. D.	5.00
The Daily Tribune Monitovoc, Wis.	3.00

Savaitiniai (angliški).

The Lantern 50 Van Buren str., Deadwood, S. D.	1.50
The World 523 17th str., Oakland, Cal.	1.00
Common Sense 649 E. Main str., Los Angeles, Cal.	.50
Christian Socialist 5623 Drexel Blvd., Chicago, Ill.	.50
Appeal to Reason Girard, Kan.	.50
The Wage Slave Box 337, Hancock, Mich.	.75
St. Louis Labor 212 So. 4th str., St. Louis, Mo.	1.00
Montana News Helena, Mont.	.50
Socialist Review Lock Box «B», West Hoboken, N. J.	.50
The Laborer 401 Main str., Dallas, Tex.	1.00
Toilers' Defense Cole Dale, Pa.	1.00
The Socialist 14 News Lane, Seattle, Wash.	1.00
Social Democratic Herald 344 6th str., Milwaukee, Wis.	.50
The Western Clarion Vancouver, British Columbia, Canada.	1.00
The Mainers' Magazine 605 Railroad Bldg., Denver, Colo.	1.00
The Cleveland Citizen 310 Champlain Ave., N. W. Cleveland, Ohio.	.50

Mėnesiniai (angliški).

Wilsher's Magazine 200 Williams str., New York City.	.25
International Socialist Review 153 E. Kinzie str., Chicago, Ill.	1.00
The Harp 749 Third Ave., New York.	.50
The Progressive Woman Girard, Kan.	.50
The New Era 184 S. High str., Columbus, Ohio.	.25
The Progressive Journal of Education 180 Washington str. Chicago, Ill.	.50
The Little Socialist 15 Spruce str., New York City

The Free Press (dvisavaitis) P. O. Drawer 622, New Castle, Pa.	.50
---	-----

Atelvių Laikraščiai (Socijalistų).

DIENINIAI IR SAVAITINIAI.

Čekų—«Spravedlnost» 721 Allport str., Chicago, Ill.	4.00
Čekų—«Amerieke Delincke Listy» 4032 Broadway, Cleveland, O.	1.00
Vokiečių—«Volks Zeitung» 15 Spruce str., New York City.	6.00
Vokiečių—«Tageblatt» 613 Callowhill str., Philadelphia, Pa.	3.00
Žydų—«Forward» 175 East Broadway, New York City.	3.50
Lenkų—«Dziennik Ludowy» 627 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.	3.00
Vokiečių—«Neues Leben» 182 Washington str., Chicago, Ill.	1.50
Vokiečių—«Arbeiter Zeitung» 212 S. Fourth str., St. Louis, Mo.	2.00
Vokiečių—«Vorwaerts» 15 Spruce str., New York City.	1.00
Vokiečių—«Die Wahrheit» 344 Sixth str. Milwaukee, Wis.	1.50
Lenkų—«Robotnik» 627 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.	3.00
Slovakų—«Rovnost Ludu» 683 Loomis str., Chicago, Ill.	1.25
Slovenų—«Glas Svobode» 597 W. Twentieth str., Chicago, Ill.	1.50
„ «Proletarec» 587 South Center ave., Chicago, Ill.	1.50
Danų—«Revyen» 837 West North ave., Chicago, Ill.	1.00
Italų—«La Parola Di Socialista» 145 Blue Island Ave., Chicago, Ill.	1.00
Žydų—«Labor World» 468 S. Halsted str. Chicago, Ill.	1.00
Finų—«Raivaaja» 392 Main str., Fitchburg, Mass.	2.50
„ «Toveri» Tenth and Duane str. Astoria, Ore.	2.00
„ «Tyomies» Hancock, Mich.	2.75
Prancūzų—«L'Union Des Travailleurs» Charleroi, J'a.	1.50
Vengrų—«Elore» 1528 Second ave., New York City	1.00
Latvių—«Strahdnecks» 17 Oakdale str., Jamaica Plain, Mass.	2.00
Lietuvių—«Kova» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.	2.00
Latvių—«Brihva Tribuna» 66 Crescent Ave., North Cambridge, Mass.
Norvegų—«Gaa Paa» 415 Cedar str., Minneapolis, Minn.	.50
Kroatų—«Radnicka Straža» 587 So. Center Ave., Chicago, Ill.	1.00
Žydų—«Die Zukunft (The Future)» 141 Division str., New York City.	1.00
Rusų—«Russko-Amerikansky Robočyj» (mėnesinis. Jau neina). 208 McWhorter str., Newark, N. J.	.50
Švedų—«Svenska Socialisten» (pusmėnesis) 330 7th str., Rockford, Ill.	.50

...izmas, tai socijalizmas, tai socijalizmas bus p...
...at visados, užtai, l...
P.
Klausimai
Kokios ypatos turi pas...
Ar gali pasirašyti kat...
Kai gauname čarterj, a...
Paprašai pasirašo pen...
Turi būt pilieciais, taig...
Gailma. Čarteris nėra...
izmas, kad valdžia uže...
kakt. (Žinoma, jei bus...
NUO ADMINISTR...
...kupos, dėlei nežinom...
...prinėcia tik po 15c.
...ir drangai prisilaik...
...jau turit užrašę b...
...ir Soc.» arba «Rev. i...
...nėlaikyt, bet prisiųs...
...ir tarite progą rink...
...kvitarijušų iš «I...
Už ad...
III Rajono Aty...
...konferencija bus Bugp...
...stainėj, 421-5th ave...
...stingti delegatus. Reik...
...pirmas kuopas ir sudr...
...ir išdirbti prakalbų...
...kitų reikalų. K...
...riškų ir išdirbkite pli...
...pradidės 10 valandų...
Organizator...
...draugų 78 kp L.S.S...
...kaimi kiekvieną pirm...
...Kaneboro, Pa. Mažoniai už...
AUKOS
«Kovos» Fondas...
...Jozas Baliauskas...
...K. Kestelis, L. Madelka, V. Šiu...
...R. Barlaivietis, A. Janul...
...; Jan. Dautis—5c; nežino...
Literaturos Fondo...
...Me \$2.00.
...P. Kaulakis, J. Jakovor...
...K. Kaulakis, V. Kauli...
...W. Perzons—po 25c

Kapitalizmas, tai socializmo tėvas; jis jį pagimdė ir auklėja. Kaip socializmas bus pilnoj galėj, tai leis kapitalizmui išsėtis ant visados, užtai, kad jis bus išauklėjęs socializmą.
P. J. Mackevičius.

Klausimai Ir Atsakymai.

1. Kelios ypotos turi pasirašyti ant čarterio?
2. Ar gali pasirašyti katras tur tik pirmas pilietiškas popieras?
3. Kol gausime čarterį, ar galima pradėti, kaip sakyti — biznij?

J-kas

1. Paprastai pasirašo penkios.
2. Turi but piliečiais, taigi su pilnoms popieroms.
3. Galima. Čarteris nėra tai leidimas biznij varyt, o tik užtikrinimas, kad valdžia užsistos, jei kas ims draugiją skriaust, sukt. (Žinoma, jei bus kam iš draugijos jieškoti teisybės.)

NUO ADMINISTRATORIAUS.

Nekurios kuopos, dėlei nežinomų priežasčių, sąnarių mėnesines mokestis prisiunčia tik po 15c. Tas yra negerai. Todėl geistina, kad kuopos ir draugai prisilaikytų vienodumo ir visi mokėtų po 20c.

Kurie draugai jau turit užrašę bent vieną ar daugiau prenumeratą «Moteris ir Soc.» arba «Rev. ir Darb. Dainoms», malonėkite pinigų pas save nelaikyt, bet prisiųskite tuo administracijai.

Kurie norite ir turite progą rinkt prenumeratą minėtiems veikalams; pareikalaukit kvitarijušų iš «Kovos» administracijos.

Už administratorių J. Grinius.

III Rajono Atydai.

III Rajono konferencija bus Rugpiučio 22 d., Lietuvių Daininkų Kliubo svetainėje, 421—5th avenue, Homestead, Pa. Kuopos teiksītės atsiųsti delegatus. Reikia apsvarstyti šie dalykai:

1. Atgaivint pairusias kuopas ir sudrutint gyvuojančias.
2. Surasti kalbėtojus ir išdirbti prakalbų programą.
3. Rengimas prelekcijų ir daug kitų reikalų. Kuopos savo susirinkimuose apsvarstykite tą viską ir išdirbkite plianą, kaip lengviaus tą įviki dint.

Konferencija prasidės 10 valandą iš ryto. Delegatai malonės nepasivėlinti!

Organizatorius: L. Verbliugėvičius.

Atydai draugų 78 kp L.S.S Exeter Boro, Pa.

Mėnesiniai susirinkimai bus laikomi kiekvieną pirmą panedėto vakarą kožno mėnesio svetainėje 1131 M. Toluba, a Exeter Boro, Pa. Maloniai užkvičiame atsilankyti vieus narius ir podraug svečius atvesti.
Komitetas.

AUKOS.

«Kovos» Fondan.

HAZLETON, PA.

A. Bartuševičius, Ona Bartuševičienė, Juozas Ralsaukas, Ant. Navickas—po 50c; P. Butkevičius 30c; J. Stasulevičius, J. Kirtiklis, L. Maželka, V. Šimėtkas, P. Žakas, J. Daukšis, V. Žakas—po 25c; K. Bartuševičius, M. Bartuševičius, A. Janulevičiūtė, M. Merkevičienė, M. Remekaitė K. Merkevičius—po 10c; Juo. Daukšis—5c; nežinomas 1c. Viso \$4.71, persiuntimas 7c; Lieka \$4.64.

Literaturos Fondan.

LEWISTON, ME.

F. Gaudiesius is Rumford, Me \$2.00.
J. Krapevickas, E. Kaulakienė, F. Kaulakis, J. Jakovonis, D. Balčiūnas—po 50c; J. Gurklis, E. Sabaliauskaitė, E. Liaudanskaitė, E. Kaulakis, V. Kaulakienė, A. Jazukevič. F. Apšega, T. Apšegienė, A. Bagdonas, J. Bagdonas, W. Petronis—po 25c; T. Jenulionis 10c. Iš viso \$8.35.

Užkvičimas.

Užkvičiame visas IV rajono kuopas į atel-dančią XIII konferenciją, kuri ateibus 8 d. Rugpiučio, 1909 m. Passaic, N.J. 92 Hope ave. [kampus Monroe et.] prasidės ant 9 val. ryte.

«Kovos» AGENTAI

J. RUDMINAS

Kazuno Aptlekoj, Shenandoah, Pa.

J. VISOCKIS

8139 Vincunas Road, Chicago, Ill.

FR. GOLUBICKI

Box 172, Melrose Park, Ill.

J. MATJOŠAITIS

120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G. A. PAPAUSKY & CO.

11125 S. S. Leavitt St., Chicago, Ill.

MATT SENKUS

46 Knox St., Lewiston, Me.

A. M. RUKAS

72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

ALEX BASEVIČIUS

3019 Pulasky all, Pittsburg, Pa.

V. K. RAČKAUSKAS

Scranton, Pa.

P. GLAVECKAS

635 W. Lombard St., Baltimore, Md.

J. ŠUKIS

70 W. 25th St. St., Chicago, Ill.

J. PETRIKYS

1514 Ross Ave., Scranton, Pa.

J. M. ŠIMKUS

4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

Keystone Phone Main 14—23
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO

423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.

Priėmimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: } Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

NAUJAS KATALOGAS.

kokio nebuvo lietuviškoj kalboj, bus kožnam prisiųstas ant pareikalavimo kuris prisiųs 10 c. markėms. Tame kataloge telpa aprašymai, apie Elektriškų Krutančių paveikslų mašinas, magiškas lempas, štukas, visokių gatunkių knygas ir tt. Kas nusipirks naują juokingų dainų knygelę «Dainų Vainikėlis» kurios prekė 25 cent. tam prisiųsime katalogą dykai. Reikalaujame gerų agentų pardavinėjimui mus tavorų po miestus ir miestelius. Adresuokite:

GEO. A. PUPAUSKY & Co.,
1112 S. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

Tik viena aptieka

visoj Philadelphijoj kur galima susikalbėt lietuviškai ir apturėt teisingus vaistus. Didžiausia krajava aptieka D ro Pharmacy J. PINONZEK, kurioj darbuojas teipgi krajavas aptiekorius S. JONKUS (lietuvis). O! a gasit visokių liekarstų. Rasit vienada daktarą.
3984 RICHMOND ST., PHILAD A.

ARGO

Gloss Starch

PALAIĐAS krakmolos pridulka pas štoninką, ir jūšų drabužiai lieka pilki arba geltoni.

Argo yra geriausias krakmolos visokiems drabužiams—šaltam ar karštam vandenj.

Pamegink baksuka Argo, :: :: tik 5c

NAUJAS IŠRADIMAS!

SU PAGELBA

Chemijos ir Naujasių garsių išradėjų Mašinų Nukvarbuoju visokius drabužius neardant.

Kam jums vaikščioti nudevėtose bei nušutusiose drapanose, jeigu už labai pigiai galite atnaujinti ir perkvarbuoti visai neardant siūlių, kad ir seniausias drapanas.

Mēs, nuolat besidauginant kostumeriam, įtaisėme naujaisio išradimo dažomasias mašinas tam tikruose namuose pagal francūzišką metodą. Drabužius kvarbuojame kaip vyriškus, taip ir moteriškus, o teipgi ir visokius dyvonus, blanketus, firankas, portyerus ir t.t., kokiais tik kas nori dažais. Teatrališkoms trupoms padarome kostiumus (drapanas) traukyje vienos valandos. Pavestą mums darbą atliekame gerai, greitai ir sąžiniškai. Kreiptis prie mūsų galite: ypatingai, laiškeliu bei per telefoną-

JAN KUKULSKI,
3032 Richmond St. 3005 Frankford Ave.
Bell Phone 45-59 A Kensington, Bell Phone 45-74 A. A Kensington.
PHILADELPHIA, PA.

Pirkejas atsinešes arba atsiuntęs šita iškarpa, gaus 10 per cent pigiau. Labai paranku. Visi juos rinkit.

ATKREIPKIT ATYDĄ

Ir pirkit visus trunkus geriausioje vynu sankrovoje. Mes turime daugybę užsienio ir vietinio gerimu.

Degtinė { kvorta nuo 50 centų iki vienam dol. 50 centų
California Brandy { gallonas nuo 1 dol. 75c. iki penktų dolerių
California Vynas nuo 30 centu iki 1 dolerini 55 c.
ARAKAS [Rum] nuo 75 centu iki dviejų dolerini.

Veselioms perkant, duodam pigiau. Pirkėjams duodam gražias dovanas. Kalbam lietuviš, lenk, ruskal ir kitaip

B. Z. JESSAR.

1748 Orthodox St. Frankford Philadelphia, Pa.

11 Metų Garbios Pasekmės

Per vienuolyką metų, garsieji daktarai **COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTO**, yra palaimę: Vyrams, Moterims ir Vaikams Lietuviu. Per vienuolika metų išgydė sergančius vyrus ir moteris, suteikiant gerą sveikatą, padarė šeimynas laimingoms. Geriausia pasekmė gydymė už tai, kad teisingi daktarai ir kiekviena atsišaukusi aprupiną kaip broli ir seseri.

Teisingi vaistai vartojant, tuojuos veikia ant sveikatos, kurie tampą sutaisyti savoje Laboratorijoi, po ypatinga daktaru priežiurą: kuomi užtikriną tinkamus vaistus ir išgydymą sergančio.

TEISYNGAS GYDYMAS, TEISYNGOS KAINOS.

The Collins New York Medical Institute yra didžiausias, seniausias ir labiau žinomas už kitus Institute; nes geriausi daktarai, geriausi vaistai ir išgydė daugialu žmoniu, negu kitus visus daktarus sudėjus draugėja.

Kam sirgti ir vargintis, kad gali buti is gydytu.

\$300,000 IŠGYDYTI!

Collins New York Medical Institute
140 WEST 34th STREET, NEW YORK, N. Y.

Nėra skirtumo kaip senel sergi. Nors kitiems daktarams nepasisėkė, tau gero padaryti; tau gero padaryti; vienok nenustok vilties, bet parašykia pas musu daktarus lietuviškai, apsakant savo nesveikumus. Jeigu sergi, tad atsišaukia ypatingai ardaugaliu žmoniu, negu kitus visus daktarus sudėjus draugėja.

Speciališkias daktaras akiu, ausu, nosies, gerklės ir odos.
Speciališkias daktaras Chirurgas, aparacijoms.
Didelė X RAY mašina, permatymui klaurai visa kūną, suradymul visokiu ligu.
Stebuklinga mašina, gydymul su elektrika.

Rašyk tuojuos, apturėsite "Vadovas in Sveikata" parašyta Dr. E. C. Collins. Clon atrasit, kaip buti sveiku o apsirus kur išgydyti. Prisiusk 10 cen. stampoms.

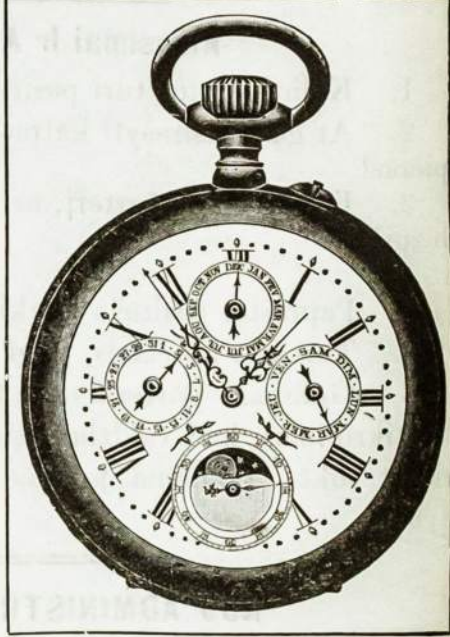
Ofiso valandos: Iš ryto nuo 10 iki 1, ir nuo 2 iki 5 po piet. Nedėlioms ir šventdienais nuo 10 iki 1 po piet. Vakaraus: Utarnike ir Petnyčioi nuo 7 iki 8 val.

Dr. J. J. McGlade, Dr. J. Coyle, Gydymo Direktoriat.

No. J. 82. JUODO METALO NUOLATINIS LAIKRODELIS

Tiktai \$3.95, mūsų draugystės sąnariams už \$3.55.

Labai puikus nuolatinis kalendorinis laikrodėlis, kuris visada parodo sekundas, minutes, valandas, savaites ir mėnesio dienas, mėnesius ir visada parodo kaip mėnulis stovi. Užlaiko labai gerai laiką ir yra pilnai per mūsų firmą garantuotas. Prysakys labai puikus, auksinės rodyklės ir su auksiniais pagražinimais. Kitos firmos parduoda tą patį laikrodėlį už kelle kartus daugiau, bet mes paleidome už tą prekę, kad apgarsinti mūsų pirklystę, nes norime parodyti savo tautiečiams, jog mes galime parduoti geresnius tavorus ir pigiaus kaip svetimtaučiai, nes mūsų firma yra labai didelė, ir mes pirkdami daug ant karto, pigiai galime pargabenti iš Europos arba imti nuo Amerikos fabrikų.

Be lenciugėlio duodame už \$3.95, mūsų draugystės sąnariams už \$3.55, o su auksiniu (gold filled) labai puikiu lenciugėliu už \$4.95. Kiti parduoda tokius lenciugėlius po keliolika kartų daugiau kaip mes.

Kas prisijus pinigų per pačią, laikrodėlis tuojuos bus išsiųstas per pačią mūsų kaštu, bet jeigu kas nori užsimokėti už

tavorą ant expreso, tada siųsime per expresą ir pirkėjas užsimokės visus pristatymo kaštus.

Per mūsų draugystę galima gauti visokius tavorus pigiau kaip kitur. Mes turime savo spaustuve ant 942 Lombard St., Philadelphia, Pa., atliekame visokius drukoriškus darbus ir išleidžiame didelius katalogus nuo visokių tavorų visokiose kalbose. Ant pareikalavimo prisiųsime mūsų katalogus dovanai. Prašome prisiųsti savo ir draugų adresus.

Mēs nesulومه ir negarsiname jokių tavorų uždyką, apart mūsų katalogo, bet parduodame gerus tavorus pigiaus kaip kiti. Tie, kurie garsinasi ir prižada duoti ką nors už dyką, visi yra prigavikai ir nuo jų reikia saugotiesi, nes už dyką tavorus duodant niekas prekystės negali varyti.

Mūsų yra tikra lietuviška ko-operatyviška draugystė ir kiekvienas gali prie mūsų draugystės prisirašyti. Akcijos yra po vieną dolerį ir atneš ne mažiau kaip aštuonis procentus kas metą. Prigulinti prie mūsų draugystės gali tavorus pirkti 10 procentų pigiaus kaip kiti. Užkvičiame visus tautiečius prie mūsų pirkliškios draugystės prisirašyti nore su vienu doleriu. Pinigus siųskite per Money Order iš pačto arba registravotoje gromatoje.

ATLAS TRADING ASSOCIATION, Dept. No. 1 P.O. Box 722
416-418-420 S. Broad St. ir 942 Lombard St.
PHILADELPHIA, PA., U. S. A.

J. M. Makurat
Graborius ir Balsamuotojas
Atlieku viską atekantai, gerai, greitai ir pigiai.
3112 Richmond St., Philadelphia.
Tel.: Keystone 4275 D. east.

Gerai dantys yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentista

Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare. Nedėliomis 9 iki 4 vak.

Telefonai:
Bell Kena. 36-18-A
Keystone East 42-21-D

JONAS F. BAJ
Lekiškai-Lietuviška Stainė
šiaurinej Philadelphijos dalyj. Arkliai gatavi kiekvienoj valandoj veselioms, krikštynomis, pagrabams ir pasivažinėjimams.
2501 Edgemont St., Phila., Pa.

GEORGE BELAWSKIS

1216 S. 2nd St. Philadelphia.
LIETUVIŠKAS SALIUNAS.

Lietuviški kvėpentio cigari, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnimas, grina lietuviška kalba.

G. W. Kownacki

2372 Orthodox St., Philadelphia, Pa.

Saliunas ir Vynyczia

Geriausi Amerikoniski ir užrubežiniai Vynai, Likieriai, Arielkos ir Cigarai. Atsilankykite pas tautietį!

Bell Phone 2477 Keystone 4-39 A

ALEX. KOZUCHOWSKI

Didžiausia sankrova arielkos, vynu, likierio, vietinių ir iš užsienio. Alus buteliukuose Szmido'o bravoro. Dirbtuvė minerališkų vandenų.

Kalbam lietuviskal, lenkiškai, ruskal ir angliskal.
2728 E. Allegheny Av., Philadelphia.

RICHTER'S PAIN-EXPPELLER
Jei knygel užnuod niško l namosi negaud vertes greitai verting butinai užmoka kuo gre
DR. JO Garbi
"KO
Lithuanian Socialist
\$2.00
1.50
.50
60c
\$1.00
10.00
"KO
M. SIPE
2728 E. Allegheny Ave., Philada.
L. Allegheny Ave.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Prie išsisukimo, Sudurdimo, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kančiu niekas taip greit nepamačina, kaip sutepimas su Pain Expeleru

Sumama v. oose op. t. oose uz 25 tr. 50c. F. Ad. Richter & Co. 215 PEARL ST. NEW YORK

Tėmykit ant Ankerio zenklo apsaugojimo.

Lietuviai, visokiuose reikaluose remkit savo vertelgas. Reikalui atsiradus kreipkitės pas:

L. A. Ostapowicz

Lietuviškai-Lenkiškas Graborius. 2636 E. Allegheny Ave., Phila., Pa. Telefonas Bell 397 Kensington.

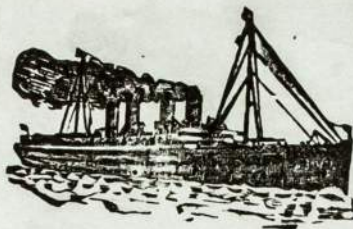
NAUJAS ISZRADIMAS
Sustiprinimui ir užlaikymui plauku.

Tukstančiai pliku žmoniu atgavo puikius plaukus, sulauko slinkimo plauku. Duodam rodykai per laiška, kaip išgydyt slinkimo plauku, puškus, didervines, niežus ir lytiška bruda. Nuo ko ju užtrinu tik 10c. Mesturime daug padėkavontu laišku visoki tautyčių. Tuojau rasyk pas mus:

J. M. BRUNDZA Co. 996-998 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

STEFAN PAPIERNIK
Lenkiškas Bankierius, Laivakorčių agentas ir Publiškas Notarijus.

**807 S. Front ir
352 N. 25 St.**

PARDUODA
LAIVAKORTES ANT

VINIŲ LINIJŲ | VISAS PĀSAULES DALIS. MAINO PINIGUS IR SIUNCIA | VISAS ŠĀLIS UZ KURSO KAINAS.

**Kamp. 23. ir Callowhill gatv.
Philadelphia, Pa.**

Bell Phone: Frankford 454 D.

George S. O'Connor

4464 RICHMOND ST. PHILADELPHIA, PA.

PLUMBERIS.

Pertaiso gaza ir sutvarko kitus dalktus reikalanjančius talsymo. Telpgi intai-so gazo, garo ir šilto vandens šilumą.

Bell Phone Kensington 57-88

S. Szveda

Lietuviškai Lenkiškas Graborius: 2409 E. Norris St., Philadelphia.

Visuose reikaluose kreipkitės pas savo tautietį, kurs visus reikalus atlieka prieliskai ir pigiai.

50,000 KNYGU

DYKAI DEL VYRU Vertes Ira \$10.00 Kožnam Vyru Ligoniu

Jeigu sergate kokio vyrišku ligoie, rašikiete ing mus ogausite didelos vertes knygelė. Ta knygelė pasakis aiškei keip kožnas vyras, sergantis nuo kraujo užnuodyjima, silpnibes vyriškume, abelnam nupulime speku, rhumatizme, organiško ligoie, vydurium, kepenu, inkštu arba pusles lygosie, gali lengvei isigydyte namosie. Jeigu asatine nusimine mokiedami piningus daktarams ir uz gidukles, negaudame jokios pagalbos ta, apatingai dykai gauta knygelė del vyru, jums bus vertesni bagelboi, keip \$100.00. Jie pasakis nu kuo jus sergate ir keip galet buti greitai išgydyti. Tukstančiai vyru atgava sveikato ir vyriškumo per pagalba tos vertingos knygelės. Ta knykelė ira krautuve žiniu, apie kurios kožnas vyras neatbutinai turi žinoti. Pamikitie, jog ta knygelė yra gaunama **vysai dykai**; mas užmokam ir pačtau. Jėkirpkite žemia paduota kupona, ir prisiuskitie mum, o mas kuo greičiaus prisiusma jums vysai dykai ta brange knygelė.

Siusk ta kupona dykai gautos knygeles šendena.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 703 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.
Garbingas Daktarai: Meldziu prisiusti man vysai dykai, jusu abgarsinta knygelė.

Vardas ir pravardė.....
Pačta..... Statas.....

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. BALTRUSAITIS, Editor F. J. BAGOCIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA viesoje dalyse svieto	
One year	\$2.00	Vienleims metams	\$2.00
Six months	1.50	Šešleims mėnesiams	1.50
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES		APGARSINIMU KAINOS	
One inch once	50c	Collis sykj	50c
One inch one month	\$1.00	Collis per mėnesj	1.00
One inch one year	10.00	Collis per metus	10.00

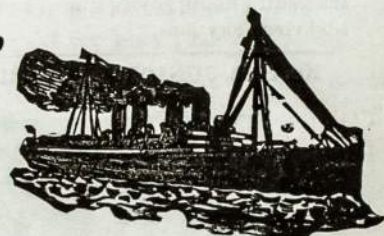
All Communications should be addressed Visokiuose susišėimuose adresuokit:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant gerlausy linijy laivy.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkeliy tikiety.

Parduodame geležinkeliy tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

EDWIN M. SIPE
PLUMBERIS ir PEČIŲ INŽINIERIUS
2712 E. Allegheny Ave., Philada.
Mano darbas gali but matomas naujoje svetaineje ant E. Allegheny Ave.

ST. KEMPA
2804-06 Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.
Pristato vezimus veselioms, krikštynoms, pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras ir teisingas tautietis. Prekes prielnamos.
Keystone Telefonas: Mast 42-65-A.

A. M. STANELIS Vienatintis Philadelphijoje Lietuvos
AGENTAS
Laivakorčių ir Pinigų Siuntimo į visas svieto dalis. Išdirba daviernastis ir kitus dokumentus.
306 N. 13th St. Branch Offices: 1815 E. Moyamensing Ave. PHILADELPHIA, PA.

Frederick D. Felto
SALIUNAS
S. W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.
Yra tai geriausia UŽEIGA lietuviams.

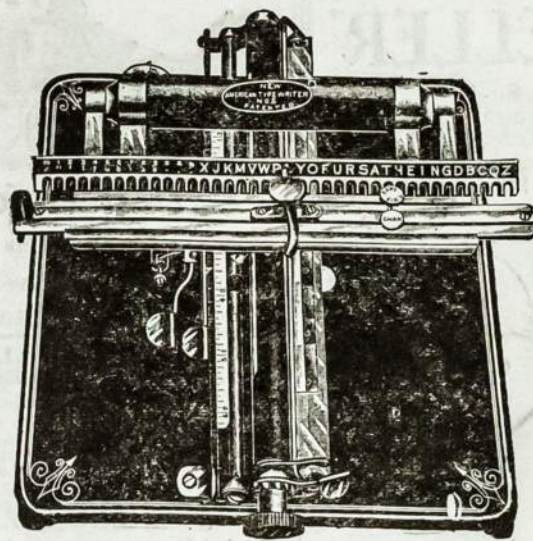
Sitos pigios prekės tikai ant trumpo laiko!

No. S. 4. AMERICAN TYPEWRITER No. 5.

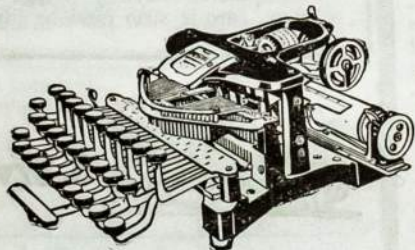
Szita maszina yra ne tik tai teip gera, kaip ir kitos, pirmos klisos raszomos maszinos, bet geriausia, ka galima gauti uz pinigus. Padaryta isz geriausias medegos, su visomis naujausiomis prietaisomis, greitai ir geram raszymui. Ji yra su visomis litaromis ir zenklais ir ja galima gauti su abecelimi visokiose kalbose. Raktai suredyti universalizskai ir kiekvienas gali su ja raszyti. Visur parsiduoda po \$50.00; musu preke tiktai \$33.75.

No. S. 12. NEW AMERICAN TYPEWRITER. PREKĖ \$7.50

Szita drukuojama maszina yra tik tai ka iszrasta, su 72 litarom ir zenklais. Litaros isz labai tvirto metalo ir yra tvirtos ant visados. Ant szitos maszinos galima drukuoti visokiose kalbose. Padaryta labai puikiai ir drukuoja gražiai ir greitai. Sveria 7 svarus. Kiekvienas bus isz jos uzganedintas. Visur parsiduoda po \$10.00, bet musu preke tiktai \$7.50

No. S. 11. Postal Typewriter. Prekė \$22.50.

Postal Typewriter raszoma maszina yra tokia pat kaip kitos maszinos, kurios parsiduoda po \$100.00, bet szitoji maszina parsiduoda po 22.50 todėl, kad Postal maszinu fabrikas nepriguli prie trusto kitu raszomu maszinu fabriku. Iszdirbėjai kitu raszomu maszinu, kurios parduodamos po \$100.00 priguli prie trusto ir neparduoda savo maszinu pigiau, kaip uz \$100.00.

Postal raszomoji maszina padaryta su universalizskais 28 raktais ir turi 84 litaras, skaitlines ir zenklus. Litaros prie tos maszinos padarytos ant volelio isz labai tvirto metalo. Szita maszina daug geresne, kaip kitos brangiosios maszinos, todėl, kad josios litaras galima pumti kada norint ir kitokias uzdeiti. Drauge su maszina galima pirkti visokio skyriaus litaru, kiek tik norint; galima gauti mazų, di-

deliu ir visokiose kalbose litaru. Su ta viena maszina galima drukuoti visokeriopose kalbose ir visokiomis litaromis. Tai yra labai naudingas dalykas raszojams ir pirkliams, kurie raszo gromatas yvairiose kalbose. Maszina sveria 9 ir puse svaru ir galima ja nesziotis arba veztis kur tik tai norint.

Prie maszinos duodasi tik tai vienokios litaros, bet galima gauti kitokiu skyriu litaru, kada tik tai norint uz \$1.50 kiekvieno skyriaus.

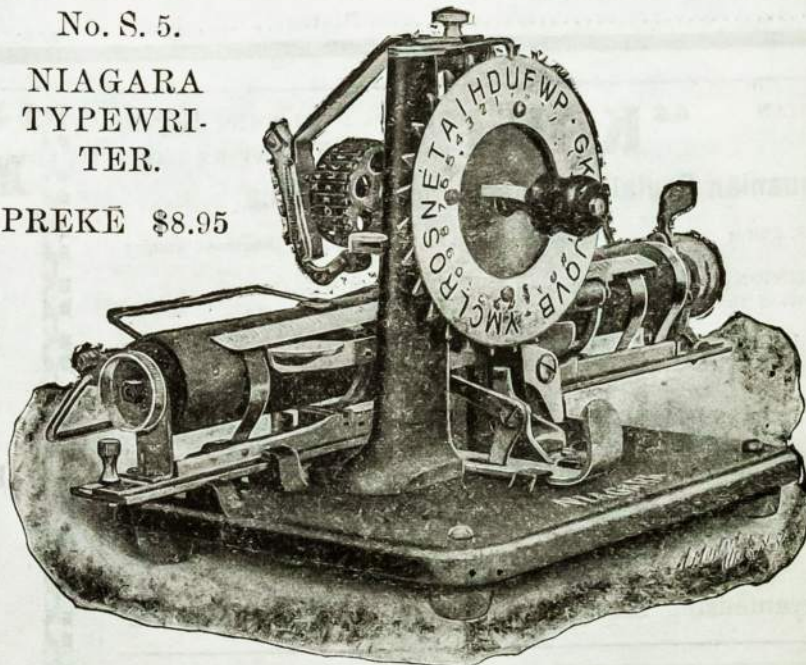
No. S. 13. JUNIOR TYPEWRITER. PREKĖ \$15.00

Junior Typewriter yra tai naujaisio iszradimo drukuojama maszina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios maszinos. Ji yra su universalizskais raktais, teip kaip ir maszinos uz \$100.00 arba ir brangesnes. Ant tos maszinos galima drukuoti 80 zodziu i minuta. Jokia kita maszina ne gali teset teip ilgai kaip szita, nes ji yra padaryta isz labai tvirto plieno. Didumas maszinos 2x5x10 coliu. Galima vartoti popiera 8 ir puse coliu platumo. Turi 84 litaras ir zenklus, o tai yra daugiau kaip pas masznas uz \$100.00. Volelis su litarom mainosi, ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda isz 189 atskiru daliu, sveria 3 ir puse svaro. Sudeta i labai puikia skrynele, ir ja galima nesziotis rankoje arba kiseniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o uz tokią preke, tai kaip uz dyka. Preke \$15.00

No. S. 5.
NIAGARA
TYPEWRITER.

PREKĖ \$8.95

Niagara drukuojama maszina yra geriausia isz mazuju maszinaicziu ir su ja galima raszyti visokiose kalbose. Ji yra tvirtai padaryta isz plieno, o litaros padarytos isz labai tvirto metalo. Ta maszina turi 84 litaras ir zenklus; su ja galima teip gražiai ir greitai raszyti, kaip ir su maszina uz \$100.00. Kiekvienas, kas tik tai iszgali, tegul perka szita maszina, o bus ant visados uzganedintas. Niagara drukuojama maszina visur parsiduoda po \$15.00, bet musu preke tiktai \$8.95

Reikalaujantiems prisiysime didžiausia iliustruota kataloga visokių pirkinų dovanai.

Atlas Trading Association, Dep.No.1, P.O. Box 722. 416-418-420 S. Broad, 942 Lombard Sts., Philadelphia, Pa. U.S.A